

MODEL VAN EEN SUBSIDIEOVEREENKOMST FORFAITAIRE SUBSIDIES

Kernactie 2: Samenwerkingspartnerschappen (KA220) en Kleinschalige partnerschappen (KA210).

Bij twijfel of onduidelijkheid krijgt de Engelse, ondertekende, versie van de subsidieovereenkomst altijd voorrang.

SUBSIDIEOVEREENKOMST VOOR HET ERASMUS+-PROGRAMMA¹

Project [nummer invullen] — [indien van toepassing titel invullen]

PREAMBULE

Deze **overeenkomst** (“de overeenkomst”) wordt gesloten **tussen** de volgende partijen:

enerzijds

het **nationaal agentschap** (“NA”), (“steunverlenende autoriteit”),

[...],

voor de ondertekening van deze overeenkomst vertegenwoordigd door [voor- en achternaam, functie],

en

anderzijds

de “coördinator”:

[...]

[Optie voor hoger onderwijs — ECHE: Erasmus-code: <code invoegen>]

voor de ondertekening van deze overeenkomst vertegenwoordigd door [voor- en achternaam, functie],

en de in bijlage 1 genoemde begunstigden, indien zij hun “toetredingsformulier” (zie bijlage 3 en artikel 40) ondertekenen:

Tenzij anders aangegeven, omvatten verwijzingen naar de “begunstigde” of “begunstigden” ook de coördinator.

De bovengenoemde partijen zijn overeengekomen de overeenkomst aan te gaan.

Door het ondertekenen van de overeenkomst en de toetredingsformulieren aanvaarden de begunstigden de subsidie en stemmen zij ermee in de actie onder eigen verantwoordelijkheid en in overeenstemming met

¹ Verordening (EU) 2021/817 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2021 tot vaststelling van “Erasmus+”: het programma van de Unie voor onderwijs en opleiding, jeugd en sport, en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 1288/2013.

de overeenkomst uit te voeren en aan alle verplichtingen en voorwaarden van de overeenkomst te voldoen.

De overeenkomst bestaat uit:

- Voorwaarden
- Bijlage 1 Omschrijving van de actie, lijst van andere begunstigden en geraamde begroting voor de actie
- Bijlage 2 Specifieke regels
- Bijlage 3 Toetredingsformulier voor begunstigden

ALGEMENE VOORWAARDEN

SUBSIDIEOVEREENKOMST VOOR HET ERASMUS+-PROGRAMMA

ALGEMENE VOORWAARDEN

GEGEVENSBLAD

HOOFDSTUK 1 ALGEMENE BEPALINGEN

ARTIKEL 1 — VOORWERP VAN DE OVEREENKOMST

ARTIKEL 2 — DEFINITIES

HOOFDSTUK 2 ACTIE

ARTIKEL 3 — ACTIE

ARTIKEL 4 — DUUR EN AANVANGSDATUM

HOOFDSTUK 3 SUBSIDIE

ARTIKEL 5 — SUBSIDIE

5.1 Subsidievorm

5.2 Maximaal subsidiebedrag

5.3 Financieringspercentage

5.4 Geraamde begroting, begrotingscategorieën en financieringsvormen

5.5 Begrotingsflexibiliteit

ARTIKEL 6 — SUBSIDIABELE EN NIET-SUBSIDIABELE BIJDAGEN

6.1 Algemene en specifieke voorwaarden voor subsidiëring

6.2 Niet-subsidiabele bijdragen

6.3 Gevolgen van niet-naleving

HOOFDSTUK 4 UITVOERING VAN DE SUBSIDIE

AFDELING 1 CONSORTIUM: BEGUNSTIGDEN, VERBONDEN ENTITEITEN EN ANDERE DEELNEMENDE ENTITEITEN

ARTIKEL 7 — BEGUNSTIGDEN

ARTIKEL 8 — VERBONDEN ENTITEITEN

ARTIKEL 9 — ANDERE DEELNEMERS DIE BIJ DE ACTIE BETROKKEN ZIJN

9.1 Geassocieerde partners

9.2 Derden die bijdragen in natura aan de actie leveren

9.3 Subcontractanten

9.4 Ontvangers van financiële steun aan derden

ARTIKEL 10 — DEELNEMENDE ENTITEITEN MET SPECIALE STATUS

10.1 Deelnemende entiteiten uit niet-EU-landen

AFDELING 2 REGELS VOOR DE UITVOERING VAN DE ACTIE

ARTIKEL 11 — CORRECTE UITVOERING VAN DE ACTIE

11.1 Verplichting om de actie correct uit te voeren

11.2	Gevolgen van niet-naleving
ARTIKEL 12 — BELANGENCONFLICT	
12.1	Belangenconflicten
12.2	Gevolgen van niet-naleving
ARTIKEL 13 — VERTROUWELIJKHEID EN BEVEILIGING	
13.1	Gevoelige informatie
13.2	Gerubriceerde informatie
13.3	Gevolgen van niet-naleving
ARTIKEL 14 — ETHISCHE KWESTIES EN WAARDEN	
14.1	Ethiek
14.2	Waarden
14.3	Gevolgen van niet-naleving
ARTIKEL 15 — GEGEVENSBESCHERMING	
15.1	Gegevensverwerking door de steunverlenende autoriteit
15.2	Gegevensverwerking door de begunstigten
15.3	Gevolgen van niet-naleving
ARTIKEL 16 — INTELLECTUELE-EIGENDOMSRECHTEN — BACKGROUND EN RESULTATEN — TOEGANGSRECHTEN EN GEBRUIKSRECHTEN	
16.1	Background en toegangsrechten voor background
16.2	Eigendom van resultaten
16.3	Gebruiksrechten van de steunverlenende autoriteit op materiaal, documenten en informatie die zij ontvangt voor beleids-, informatie-, communicatie-, verspreidings- en publiciteitsdoeleinden
16.4	Specifieke regels voor intellectuele-eigendomsrechten, resultaten en background
16.5	Gevolgen van niet-naleving
ARTIKEL 17 — COMMUNICATIE, VERSPREIDING EN ZICHTBAARHEID	
17.1	Communicatie — Verspreiding — Promotie van de actie
17.2	Zichtbaarheid — Europese vlag en financieringsverklaring
17.3	Kwaliteit van informatie — disclaimer
17.4	Specifieke regels voor communicatie, verspreiding en zichtbaarheid
17.5	Gevolgen van niet-nakoming
ARTIKEL 18 — SPECIFIEKE REGELS VOOR DE UITVOERING VAN DE ACTIE	
18.1	Specifieke regels voor de uitvoering van de actie
18.2	Gevolgen van niet-nakoming
AFDELING 3 SUBSIDIEADMINISTRATIE	
ARTIKEL 19 — ALGEMENE INFORMATIEVERPLICHTINGEN	
19.1	Verzoeken om informatie

- 19.2 Actualisering van de gegevens in het rapportage- en beheersinstrument van Erasmus+**
- 19.3 Informatie over gebeurtenissen en omstandigheden die gevolgen hebben voor de actie**
- 19.4 Gevolgen van niet-naleving**

ARTIKEL 20 — BEWAREN VAN INFORMATIE

- 20.1 Bewaren van de administratie en bewijsstukken**
- 20.2 Gevolgen van niet-naleving**

ARTIKEL 21 — RAPPORTAGE

- 21.1 Doorlopende rapportage**
- 21.2 Periodieke rapportage**
- 21.3 Valuta voor financiële overzichten en omrekening in euro's**
- 21.4 Rapportagetaal**
- 21.5 Gevolgen van niet-naleving**

ARTIKEL 22 BETALINGEN EN TERUGVORDERINGEN — BEREKENING VAN VERSCHULDIGDE BEDRAGEN

- 22.1 Betalingen en betalingsregelingen**
- 22.2 Terugvorderingen**
- 22.3 Verschuldigde bedragen**
- 22.4 Dwanginvordering**
- 22.5 Gevolgen van niet-naleving**

ARTIKEL 23 — GARANTIES

- 23.1 Voorfinancieringsgarantie**
- 23.2 Gevolgen van niet-naleving**

ARTIKEL 24 — CERTIFICATEN

ARTIKEL 25 CONTROLES, EVALUATIES, AUDITS EN ONDERZOEKEN — EXTRAPOLATIE VAN BEVINDINGEN

- 25.1 Controles, evaluaties en audits door de steunverlenende autoriteit**
- 25.2 Controles, evaluaties en audits door de Europese Commissie van subsidies van andere steunverlenende autoriteiten**
- 25.3 Toegang tot de administratie ter beoordeling van vereenvoudigde financieringsvormen**
- 25.4 Audits en onderzoeken door OLAF, EOM en ERK**
- 25.5 Gevolgen van controles, evaluaties, audits en onderzoeken — extrapolatie van bevindingen**
- 25.6 Gevolgen van niet-naleving**

ARTIKEL 26 — EVALUATIE VAN HET EFFECT VAN DE ACTIE

HOOFDSTUK 5 GEVOLGEN VAN NIET-NAKOMING

AFDELING 1 AFWIJZINGEN EN SUBSIDIEVERLAGING

ARTIKEL 27 — AFWIJZING VAN BIJDAGEN

27.1 Voorwaarden

27.2 Procedure

27.3 Effecten

ARTIKEL 28 — SUBSIDIEVERLAGING

28.1 Voorwaarden

28.2 Procedure

28.3 Effecten

AFDELING 2 OPSCHORTING EN BEËINDIGING

ARTIKEL 29 — OPSCHORTING VAN DE BETALINGSTERMIJN

29.1 Voorwaarden

29.2 Procedure

ARTIKEL 30 — OPSCHORTING VAN DE BETALING

30.1 Voorwaarden

30.2 Procedure

ARTIKEL 31 — OPSCHORTING VAN DE SUBSIDIEOVEREENKOMST

31.1 Opschorting van de subsidieovereenkomst op verzoek van het consortium

31.2 Door de steunverlenende autoriteit geïnitieerde opschorting van de subsidieovereenkomst

ARTIKEL 32 — BEEINDIGING VAN DE SUBSIDIEOVEREENKOMST OF VAN DE DEELNAME VAN EEN BEGUNSTIGDE

32.1 Beëindiging van de subsidieovereenkomst op verzoek van het consortium

32.2 Beëindiging van de deelname van een begunstigde op verzoek van het consortium

32.3 Door de steunverlenende autoriteit geïnitieerde beëindiging van de subsidieovereenkomst of van de deelname van de begunstigde

AFDELING 3 ANDERE GEVOLGEN: SCHADEVERGOEDING EN ADMINISTRATIEVE SANCTIES

ARTIKEL 33 — SCHADEVERGOEDING

33.1 Aansprakelijkheid van de steunverlenende autoriteit

33.2 Aansprakelijkheid van de begunstigten

ARTIKEL 34 — ADMINISTRATIEVE SANCTIES EN ANDERE MAATREGELEN

AFDELING 4 OVERMACHT

ARTIKEL 35 — OVERMACHT

HOOFDSTUK 6 SLOTBEPALINGEN

ARTIKEL 36 — COMMUNICATIE TUSSEN DE PARTIJEN

36.1 Vormen en middelen van communicatie — Elektronisch beheer

36.2 Communicatiedatum

ARTIKEL 37 — INTERPRETATIE VAN DE OVEREENKOMST

ARTIKEL 38 — BEREKENING VAN PERIODEN EN TERMIJNEN

ARTIKEL 39 — WIJZIGINGEN

39.1 Voorwaarden

39.2 Procedure

ARTIKEL 40 — TOETREDING EN TOEVOEGING VAN NIEUWE BEGUNSTIGDEN

40.1 Toetreding van de in de preambule genoemde begunstigden

40.2 Toevoeging van nieuwe begunstigden

ARTIKEL 41 — OVERDRACHT VAN DE OVEREENKOMST

ARTIKEL 42 — CESSIES VAN VORDERINGEN OP DE STEUNVERLENENDE
AUTORITEIT

ARTIKEL 43 — TOEPASSELIJK RECHT EN GESCHILLENBESLECHTING

43.1 Toepasselijk recht

43.2 Geschillenbeslechting

ARTIKEL 44 — INWERKINGTREDING

BIJLAGE 1 — OMSCHRIJVING VAN DE ACTIE EN GERAAMDE BEGROTING

BIJLAGE 2 — SPECIFIEKE REGELS

BIJLAGE 3 — TOETREDINGSFORMULIER VOOR BEGUNSTIGDEN

GEGEVENSBLAD

Zie ondertekend Grant Agreement voor de details van jouw project.

HOOFDSTUK 1 ALGEMENE BEPALINGEN

ARTIKEL 1 — VOORWERP VAN DE OVEREENKOMST

Deze overeenkomst vermeldt de rechten en plichten en algemene voorwaarden die van toepassing zijn op de subsidie die voor de uitvoering van de in hoofdstuk 2 beschreven actie wordt toegekend.

ARTIKEL 2 — DEFINITIES

In de zin van deze overeenkomst zijn de volgende definities van toepassing:

Actie: het project dat in het kader van deze overeenkomst wordt gefinancierd.

Subsidie: de subsidie die in het kader van deze overeenkomst wordt toegekend.

Deelnemende entiteiten: entiteiten die deelnemen aan de actie als begunstigden, verbonden entiteiten, geassocieerde partners, derden die bijdragen in natura leveren, subcontractanten of ontvangers van financiële steun aan derden.

Deelnemers aan Erasmus+-activiteiten: de personen die volledig betrokken zijn bij een project en die in sommige gevallen een deel van de EU-subsidie ontvangen ter dekking van de kosten voor hun deelname (met name de reis- en verblijfkosten).

Begunstigden: de ondertekenende partijen bij deze overeenkomst (rechtstreeks of via een toetredingsformulier).

Geassocieerde partners: entiteiten die deelnemen aan de actie, maar niet het recht hebben kosten in rekening te brengen of bijdragen te claimen.

Aankopen: contracten voor goederen, werken of diensten die nodig zijn voor de uitvoering van de actie (bv. uitrusting, verbruiks- en bevoorradingsgoederen), maar die geen deel uitmaken van de actietaken (zie bijlage 1).

Subcontracten: contracten voor goederen, werken of diensten die deel uitmaken van de actietaken (zie bijlage 1).

Bijdragen in natura: bijdragen in natura in de zin van artikel 2, punt 36, van het Financieel Reglement van de EU (Verordening 2018/1046), met name niet-financiële middelen die gratis ter beschikking worden gesteld door derden.

Fraude: fraude in de zin van artikel 3 van Richtlijn (EU) 2017/1371² en artikel 1 van de Overeenkomst aangaande de bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen, opgesteld bij akte van de Raad van 26 juli 1995³, en andere, op financieel of persoonlijk gewin gerichte vormen van misbruik of misleiding.

Onregelmatigheden: schendingen van de wet of het contract die gevolgen kunnen hebben voor de financiële belangen van de EU, met inbegrip van onregelmatigheden in de zin van artikel 1, lid 2, van Verordening (EU) nr. 2988/95.

² Richtlijn (EU) 2017/1371 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juli 2017 betreffende de strafrechtelijke bestrijding van fraude die de financiële belangen van de Unie schaadt (PB L 198 van 28.7.2017, blz. 29).

³ PB C 316 van 27.11.1995, blz. 48.

Ernstig professioneel wangedrag: onaanvaardbaar of ongepast gedrag bij de uitoefening van een beroep, met name door werknemers, met inbegrip van ernstige beroepsfouten in de zin van artikel 138, lid 1, punt c), van het Financieel Reglement van de EU (Verordening 2024/2509)⁴.

Internationaal, nationaal en EU-recht: elke rechtshandeling of andere (al dan niet bindende) regels en richtsnoeren op een bepaald gebied.

HOOFDSTUK 2 ACTIE

ARTIKEL 3 — ACTIE

De subsidie wordt toegekend voor de actie die is opgenomen in het gegevensblad (zie punt 1), zoals beschreven in bijlage 1.

ARTIKEL 4 — DUUR EN AANVANGSDATUM

De duur en de aanvangsdatum van de actie zijn vermeld in het gegevensblad (zie punt 1).

HOOFDSTUK 3 SUBSIDIE

ARTIKEL 5 — SUBSIDIE

5.1 Subsidievorm

De subsidie is een actiesubsidie⁵ in de vorm van een forfaitaire subsidie.

5.2 Maximaal subsidiebedrag

Het maximale subsidiebedrag is vermeld in het gegevensblad (zie punt 3) en in de geraamde begroting (bijlage 1).

5.3 Financieringspercentage

Niet van toepassing

5.4 Geraamde begroting, begrotingscategorieën en financieringsvormen

De geraamde begroting voor de actie (uitsplitsing forfaitair bedrag) staat beschreven in bijlage 1.

Ze bevat de geraamde subsidiabele bijdragen voor de actie (forfaitaire bijdragen), uitgesplitst naar begunstigde en werkpakket en activiteiten.

⁴ Ernstige beroepsfouten omvatten met name het volgende: het overtreden van de ethische beroepsnormen; het vertonen van onrechtmatig gedrag dat de professionele geloofwaardigheid aantast; het schenden van algemeen aanvaarde ethische beroepsnormen; het afleggen van valse verklaringen/onjuist weergeven van informatie; het deelnemen aan een kartel of een andere overeenkomst met als doel de mededinging te vervalsen; het schenden van intellectuele-eigendomsrechten; het pogen het besluitvormingsproces te beïnvloeden door via misleiding voordeel te halen uit een belangenconflict of het van overheidsinstanties verkrijgen van vertrouwelijke informatie die voordelen kan opleveren; het aanzetten tot discriminatie, haat of geweld of soortgelijke activiteiten die in strijd zijn met de waarden van de EU en waarbij de naleving van een juridische verbintenis negatief wordt beïnvloed of dreigt te worden beïnvloed.

⁵ In artikel 180, lid 2, punt a), van het Financieel Reglement (Verordening 2018/1046) wordt een “actiesubsidie” gedefinieerd als een EU-subsidie voor “een actie die is bedoeld om een beleidsdoelstelling van de Unie te verwezenlijken”. Zie artikel 125 van het Financieel Reglement van de EU (Verordening 2018/1046).

5.5 Begrotingsflexibiliteit

Voor wijzigingen in de geraamde begroting voor een werkpakket/activiteit is altijd een wijzigingsverzoek nodig (zie artikel 39).

Wijzigingen voor overdrachten tussen *werkpakketten/activiteiten* zijn bovendien alleen mogelijk indien:

- de betrokken werkpakketten niet al zijn afgerond (en in een financieel overzicht zijn opgegeven) en
- de overdrachten gerechtvaardigd zijn door de technische uitvoering van de actie.

ARTIKEL 6 — SUBSIDIABELE EN NIET-SUBSIDIABELE BIJDAGEN

6.1 Algemene en specifieke voorwaarden voor subsidiëring

Forfaitaire bijdragen zijn subsidiabel (“subsidiabele bijdragen”) als:

- a) ze in bijlage 1 zijn opgenomen en
- b) de werkpakketten of, in voorkomend geval, de activiteiten zijn afgerond en het werk naar behoren is uitgevoerd door de begunstigden en/of de resultaten zijn bereikt overeenkomstig bijlage 1 en gedurende de in artikel 4 vastgestelde periode (behalve het werk/de resultaten die verband houden met de indiening van het eindverslag, die later mogen worden gerealiseerd; zie artikel 21).

Ze zullen worden berekend op basis van de bedragen in bijlage 1.

6.2 Niet-subsidiabele bijdragen

“Niet-subsidiabele bijdragen” zijn:

- a) forfaitaire bijdragen die niet voldoen aan de hierboven uiteengezette voorwaarden (zie artikel 6.1);
- b) forfaitaire bijdragen voor activiteiten die al worden gefinancierd in het kader van andere EU-subsidies (of subsidies toegekend door een EU-lidstaat, een niet-EU-land of een ander orgaan dat de EU-begroting uitvoert).

6.3 Gevolgen van niet-naleving

Indien een begunstigde forfaitaire bijdragen declareert die niet subsidiabel zijn, worden deze afgewezen (zie artikel 27).

Dit kan ook leiden tot andere maatregelen. Deze zijn in hoofdstuk 5 beschreven.

HOOFDSTUK 4 UITVOERING VAN DE SUBSIDIE

AFDELING 1 CONSORTIUM: BEGUNSTIGDEN, VERBONDEN ENTITEITEN EN ANDERE DEELNEMENDE ENTITEITEN

ARTIKEL 7 — BEGUNSTIGDEN

Als ondertekenaars van de overeenkomst zijn de begunstigden tegenover de steunverlenende autoriteit volledig verantwoordelijk voor de uitvoering ervan en voor het nakomen van alle daarin

vastgelegde verplichtingen.

Zij moeten de overeenkomst naar beste vermogen, te goeder trouw en in overeenstemming met alle daarin vastgelegde verplichtingen en voorwaarden uitvoeren.

Zij moeten over passende middelen voor de uitvoering van de actie beschikken en de actie onder eigen verantwoordelijkheid en overeenkomstig artikel 11 uitvoeren. Als zij een beroep doen op verbonden entiteiten of andere deelnemende entiteiten (zie de artikelen 8 en 9), blijven zij ten volle verantwoordelijk tegenover de steunverlenende autoriteit en de andere begunstigden.

Zij zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de *technische* uitvoering van de actie. Als een van de begunstigden verzuimt zijn deel van de actie uit te voeren, moeten de andere begunstigden ervoor zorgen dat dit deel door iemand anders wordt uitgevoerd (zonder recht te hebben op een verhoging van het maximale subsidiebedrag en onder voorbehoud van een wijziging; zie artikel 39). De *financiële* verantwoordelijkheid van elke begunstigde in geval van terugvorderingen is geregeld in artikel 22.

De begunstigden (en hun actie) moeten voor de gehele duur van de actie recht houden op steun in het kader van het EU-programma dat de subsidie financiert. Forfaitaire bijdragen komen slechts voor subsidie in aanmerking zolang de begunstigde en de actie subsidiabel zijn.

De **interne taken en verantwoordelijkheden** zijn als volgt over de begunstigden verdeeld:

a) elke begunstigde moet:

- i) de informatie in het rapportage- en beheersinstrument van Erasmus+ actueel houden (zie artikel 19)
- ii) de steunverlenende autoriteit (en de andere begunstigden) onmiddellijk in kennis stellen van gebeurtenissen of omstandigheden waarvan aangenomen mag worden dat deze de uitvoering van de actie aanzienlijk beïnvloeden of vertragen (zie artikel 19)
- iii) de coördinator tijdig voorzien van:
 - de garanties voor voorfinancieringen (indien vereist; zie artikel 23).
 - de bijdrage aan de prestaties en technische verslagen (zie artikel 21)
 - overige documenten of informatie die krachtens de overeenkomst aan de steunverlenende autoriteit moeten worden verstrekt

b) de coördinator moet:

- i) erop toezien dat de actie correct wordt uitgevoerd (zie artikel 11)
- ii) als intermediair fungeren voor alle communicatie tussen het consortium en de steunverlenende autoriteit, tenzij anders is aangegeven in de overeenkomst of door de steunverlenende autoriteit, en moet in het bijzonder:
 - de voorfinancieringsgaranties indienen bij de steunverlenende autoriteit (indien van toepassing)
 - alle vereiste documenten en informatie opvragen en deze op kwaliteit en volledigheid toetsen alvorens ze door te sturen naar de steunverlenende autoriteit

- de informatie over de prestaties en de verslagen bij de steunverlenende autoriteit indienen
 - de steunverlenende autoriteit in kennis stellen van de betalingen aan de andere begunstigden (verslag over de verdeling van de betalingen; indien vereist, zie de artikelen 22 en 32);
- iii) de van de steunverlenende autoriteit ontvangen betalingen zonder onnodige vertraging uitkeren aan de andere begunstigden (zie artikel 22).

De coördinator mag bovengenoemde taken niet delegeren of uitbesteden aan een andere begunstigde of een derde (met inbegrip van verbonden entiteiten).

Coördinatoren die publieke instanties zijn, mogen de in punt b), ii), laatste streepje, en iii), genoemde taken echter delegeren aan entiteiten met een “beheersmachtiging” die zij hebben opgericht of die onder hun zeggenschap staan. In dat geval blijft de coördinator de volledige verantwoordelijkheid dragen voor de betalingen en voor de nakoming van de verplichtingen die uit de overeenkomst voortvloeien.

Bovendien mogen coördinatoren die “enige begunstigden”⁶ zijn de taken van punt b), i) tot en met iii), delegeren aan een van hun leden. De coördinator blijft de volledige verantwoordelijkheid dragen voor de nakoming van de verplichtingen die uit de overeenkomst voortvloeien.

De begunstigden moeten beschikken over **interne regelingen** voor hun werkwijze en coördinatie die ervoor zorgen dat de actie correct wordt uitgevoerd.

Indien de steunverlenende autoriteit daarom verzoekt (zie gegevensblad, punt 1), moeten deze regelingen worden vastgelegd in een schriftelijke **consortiumovereenkomst** tussen de begunstigden, die bijvoorbeeld de volgende elementen bevat:

- de interne organisatie van het consortium
- het beheer van de toegang tot het rapportage- en beheersinstrument van Erasmus+
- afwijkende verdeelsleutels voor de betalingen en financiële verantwoordelijkheden in het geval van terugvorderingen (indien van toepassing)
- aanvullende regels inzake rechten en plichten in verband met background en resultaten (zie artikel 16)
- regeling van interne geschillen
- regelingen inzake aansprakelijkheid, schadeloosstelling en vertrouwelijkheid tussen de begunstigden.

De interne regelingen mogen geen bepalingen bevatten die in strijd zijn met deze overeenkomst.

⁶ Zie voor de omschrijving ervan artikel 187, lid 2, van het Financieel Reglement (Verordening 2018/1046): “Indien meerdere entiteiten aan de criteria voor toekenning van een subsidie voldoen en zij samen één entiteit vormen, mag deze entiteit als de **enige begunstigde** worden behandeld, ook wanneer de entiteit speciaal is opgericht met als doel de door de subsidie te financieren actie uit te voeren.”.

ARTIKEL 8 — VERBONDEN ENTITEITEN

Niet van toepassing.

ARTIKEL 9 — ANDERE DEELNEMERS DIE BIJ DE ACTIE BETROKKEN ZIJN

9.1 Geassocieerde partners

Waar van toepassing worden de “geassocieerde partners” vermeld in bijlage 1.

Geassocieerde partners moeten de actietaken die hun in bijlage 1 zijn toegewezen, uitvoeren overeenkomstig artikel 11. Zij mogen geen bijdragen bij de actie in rekening brengen (geen forfaitaire bijdragen) en de kosten voor hun taken zijn niet subsidiabel.

De taken moeten in bijlage 1 zijn beschreven.

De begunstigden moeten ervoor zorgen dat hun contractuele verplichtingen uit hoofde van de artikelen 11 (correcte uitvoering), 12 (belangenconflict), 13 (vertrouwelijkheid en beveiliging), 14 (ethiek), 17.2 (zichtbaarheid), 18 (speciale regels voor de uitvoering van de actie), 19 (informatie) en 20 (bewaren van informatie) ook van toepassing zijn op de geassocieerde partners.

De begunstigden moeten ervoor zorgen dat de in artikel 25 vermelde organen (bv. de steunverlenende autoriteit, OLAF, de Europese Rekenkamer (ERK)) hun rechten ook kunnen uitoefenen ten opzichte van de geassocieerde partners.

9.2 Derden die bijdragen in natura aan de actie leveren

Andere derden mogen bijdragen in natura leveren aan de actie (bv. gratis personeel, uitrusting, andere goederen, werken en diensten), indien nodig voor de uitvoering ervan.

Derden die bijdragen in natura leveren, voeren geen actietaken uit. Zij mogen geen bijdragen aan de actie aanrekenen (geen forfaitaire bijdragen) en de kosten voor de bijdragen in natura zijn niet subsidiabel (mogen niet worden opgenomen in de geraamde begroting van bijlage 1).

De derden en hun bijdragen in natura moeten worden vermeld in bijlage 1.

9.3 Subcontractanten

Subcontractanten mogen deelnemen aan de actie indien dat nodig is voor de uitvoering ervan.

Zij moeten hun actietaken uitvoeren overeenkomstig artikel 11. De kosten van de begunstigden voor subcontracten worden beschouwd als volledig gedekt door de forfaitaire bijdragen voor de uitvoering van de werkpakketten (ongeacht de werkelijk betaalde kosten voor subcontracten, indien van toepassing).

De begunstigden moeten ervoor zorgen dat hun contractuele verplichtingen uit hoofde van de artikelen 11 (correcte uitvoering), 12 (belangenconflict), 13 (vertrouwelijkheid en beveiliging), 14 (ethiek), 17.2 (zichtbaarheid), 18 (speciale regels voor de uitvoering van de actie), 19 (informatie) en 20 (bewaren van informatie) ook van toepassing zijn op de geassocieerde partners.

De begunstigden moeten ervoor zorgen dat de in artikel 25 vermelde organen (bv. de steunverlenende autoriteit, OLAF, de Europese Rekenkamer (ERK)) hun rechten ook kunnen uitoefenen ten opzichte van de subcontractanten.

Er zijn specifieke veiligheidsvoorschriften opgenomen in bijlage 2.

9.4 Ontvangers van financiële steun aan derden⁷

Indien in het kader van de actie ook financiële steun wordt verleend aan derden (bv. subsidies, prijzen of soortgelijke vormen van steun), moeten de begunstigden ervoor zorgen dat hun contractuele verplichtingen uit hoofde van de artikelen 12 (belangenconflict), 13 (vertrouwelijkheid en beveiliging), 14 (ethiek), 17.2 (zichtbaarheid), 18 (speciale regels voor de uitvoering van de actie), 19 (informatie) en 20 (bewaren van informatie) ook van toepassing zijn op de derden die de steun ontvangen (ontvangers).

Indien de begunstigden steun moeten verlenen aan deelnemers aan projectactiviteiten, verlenen de begunstigden die steun overeenkomstig de voorwaarden van bijlage 2.

De begunstigden moeten er tevens voor zorgen dat de in artikel 25 vermelde organen (bv. de steunverlenende autoriteit, OLAF, de Rekenkamer (ERK)) hun rechten ook kunnen uitoefenen ten opzichte van de ontvangers.

ARTIKEL 10 — DEELNEMENDE ENTITEITEN MET SPECIALE STATUS

10.1 Deelnemende entiteiten uit niet-EU-landen

Deelnemende entiteiten die in een niet-EU-land zijn gevestigd (indien van toepassing), verbinden zich ertoe hun verplichtingen uit hoofde van de overeenkomst na te komen en:

- algemene beginselen te eerbiedigen (waaronder grondrechten, waarden en ethische beginselen, milieu- en arbeidsnormen, regels inzake gerubriceerde informatie, intellectuele-eigendomsrechten, zichtbaarheid van financiering en bescherming van persoonsgegevens)
- voor de indiening van certificaten op grond van artikel 24: gekwalificeerde externe auditoren in te schakelen die onafhankelijk zijn en voldoen aan Richtlijn 2006/43/EG⁸
- voor de in artikel 25 bedoelde controles: controles, evaluaties, audits en onderzoeken toe te staan (met inbegrip van controles, bezoeken en inspecties ter plaatse) door de in dat artikel genoemde organen (bv. de steunverlenende autoriteit, OLAF, de Europese Rekenkamer (ERK)).

Er gelden speciale regels voor geschillenbeslechting (zie gegevensblad, punt 5).

AFDELING 2 REGELS VOOR DE UITVOERING VAN DE ACTIE

ARTIKEL 11 — CORRECTE UITVOERING VAN DE ACTIE

11.1 Verplichting om de actie correct uit te voeren

De begunstigden moeten de actie uitvoeren zoals beschreven in bijlage 1 en overeenkomstig de bepalingen van de overeenkomst, de voorwaarden van de oproep en alle juridische verplichtingen uit hoofde van EU-, internationaal en nationaal recht.

⁷ Derden in het kader van het Erasmus+-programma moeten worden beschouwd als personen die volledig betrokken zijn bij een project en die, in sommige gevallen, een deel van de EU-subsidie ontvangen ter dekking van de kosten voor hun deelname (met name de reis- en verblijfkosten).

⁸ Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen (PB L 157 van 9.6.2006, blz. 87) of soortgelijke nationale regelgeving.

11.2 Gevolgen van niet-naleving

Als een begunstigde een van zijn verplichtingen uit hoofde van dit artikel niet nakomt, kan de subsidie worden verlaagd (zie artikel 28).

Dergelijke inbreuken kunnen ook leiden tot andere maatregelen. Deze zijn in hoofdstuk 5 beschreven.

ARTIKEL 12 — BELANGENCONFLICT

12.1 Belangenconflicten

De begunstigten moeten alle maatregelen nemen om situaties te vermijden waarin een onpartijdige en objectieve uitvoering van de overeenkomst in het gedrang zou kunnen komen door familiale of emotionele banden, politieke of nationale binding, economisch belang of andere directe of indirecte belangen (“belangenconflict”).

Zij moeten de steunverlenende autoriteit onverwijld in kennis stellen van situaties die aanleiding geven of kunnen geven tot een belangenconflict, en onmiddellijk alle nodige stappen zetten om dergelijke situaties te corrigeren.

De steunverlenende autoriteit kan nagaan of de genomen maatregelen afdoende zijn, en kan eisen dat binnen een bepaalde termijn extra maatregelen worden genomen.

12.2 Gevolgen van niet-naleving

Indien een begunstigde een van zijn of haar verplichtingen uit hoofde van dit artikel niet nakomt, kan de subsidie worden verlaagd (zie artikel 28) en de subsidie of de deelname van de begunstigde worden beëindigd (zie artikel 32).

Dergelijke inbreuken kunnen ook leiden tot andere maatregelen. Deze zijn in hoofdstuk 5 beschreven.

ARTIKEL 13 — VERTROUWELIJKHEID EN BEVEILIGING

13.1 Gevoelige informatie

Gedurende de uitvoering van de actie en ten minste tot de laatste dag van de in het gegevensblad genoemde termijn (zie punt 6) moeten de partijen alle gegevens, documenten en ander materiaal (in welke vorm ook) die schriftelijk als gevoelig zijn aangemerkt (“gevoelige informatie”), behandelen als vertrouwelijk.

De steunverlenende autoriteit kan ermee instemmen die informatie langer vertrouwelijk te behandelen indien een begunstigde daarom verzoekt.

Tenzij anderszins tussen de partijen is overeengekomen, mogen zij gevoelige informatie alleen gebruiken voor de uitvoering van de overeenkomst.

De begunstigten mogen gevoelige informatie alleen aan hun personeel of andere bij de actie betrokken deelnemende entiteiten bekendmaken indien zij:

- a) die informatie nodig hebben voor het uitvoeren van de overeenkomst, en
- b) gehouden zijn aan geheimhouding.

De steunverlenende autoriteit kan gevoelige informatie bekendmaken aan haar personeel en aan andere EU-instellingen en -organen.

Bovendien kan zij gevoelige informatie aan derden bekendmaken indien:

- a) dit nodig is voor de uitvoering van de overeenkomst of voor de vrijwaring van de financiële belangen van de EU, en
- b) de ontvangers van de informatie gehouden zijn aan geheimhouding.

De geheimhoudingsverplichtingen zijn niet meer van toepassing indien:

- a) de partij die de informatie bekendmaakt, de andere partij ontheft van die verplichtingen
- b) de informatie voor het publiek beschikbaar wordt zonder dat een geheimhoudingsplicht wordt geschonden
- c) de bekendmaking van de gevoelige informatie bij EU-, internationaal of nationaal recht is voorgeschreven.

Speciale geheimhoudingsregels (indien van toepassing) zijn opgenomen in bijlage 2.

13.2 Gerubriceerde informatie

De partijen moeten gerubriceerde informatie behandelen overeenkomstig EU-, internationaal of nationaal recht inzake gerubriceerde informatie (in het bijzonder Besluit 2015/444⁹ en de uitvoeringsbepalingen ervan).

Bevat de informatie over de prestaties gerubriceerde informatie, dan moet deze worden ingediend volgens speciale procedures die met de steunverlenende autoriteit zijn overeengekomen.

Actietaken waarin gerubriceerde informatie een rol speelt, mogen uitsluitend worden uitbesteed na uitdrukkelijke (schriftelijke) toestemming van de steunverlenende autoriteit.

Gerubriceerde informatie mag niet bekend worden gemaakt aan derden (waaronder deelnemende entiteiten die betrokken zijn bij de uitvoering van de actie) zonder voorafgaande uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van de steunverlenende autoriteit.

Specifieke veiligheidsvoorschriften zijn (in voorkomend geval) opgenomen in bijlage 2.

13.3 Gevolgen van niet-naleving

Als een begunstigde een van zijn verplichtingen uit hoofde van dit artikel niet nakomt, kan de subsidie worden verlaagd (zie artikel 28).

Dergelijke inbreuken kunnen ook leiden tot andere maatregelen. Deze zijn in hoofdstuk 5 beschreven.

ARTIKEL 14 — ETHISCHE KWESTIES EN WAARDEN

14.1 Ethiek

De actie moet worden uitgevoerd conform de hoogste ethische normen en het internationale, nationale en EU-recht inzake ethische beginselen.

14.2 Waarden

De begunstigten moeten zich inzetten voor de fundamentele waarden van de EU en ervoor zorgen

⁹ Besluit (EU, Euratom) 2015/444 van de Commissie van 13 maart 2015 betreffende de veiligheidsvoorschriften voor de bescherming van gerubriceerde EU-informatie (PB L 72 van 17.3.2015, blz. 53).

dat deze worden geëerbiedigd (zoals de menselijke waardigheid, vrijheid, democratie, gelijkheid, de rechtsstaat en de mensenrechten, met inbegrip van de rechten van minderheden).

14.3 Gevolgen van niet-naleving

Als een begunstigde een van zijn verplichtingen uit hoofde van dit artikel niet nakomt, kan de subsidie worden verlaagd (zie artikel 28).

Dergelijke inbreuken kunnen ook leiden tot andere maatregelen. Deze zijn in hoofdstuk 5 beschreven.

ARTIKEL 15 — GEGEVENSBESCHERMING

15.1 Gegevensverwerking door de steunverlenende autoriteit

Alle persoonsgegevens in het kader van de overeenkomst worden onder de verantwoordelijkheid van de verwerkingsverantwoordelijke verwerkt overeenkomstig de toepasselijke gegevensbeschermingswetgeving, en met name Verordening (EU) 2018/1725¹⁰ en gerelateerde nationale gegevensbeschermingswetten en voor de doeleinden die zijn vermeld in de privacyverklaring, die te vinden is op <https://webgate.ec.europa.eu/erasmus-esc/index/privacy-statement>

15.2 Gegevensverwerking door de begunstigden

De begunstigden moeten de persoonsgegevens in het kader van deze overeenkomst verwerken overeenkomstig het toepasselijke internationale, nationale en EU-gegevensbeschermingsrecht (en met name Verordening (EU) 2016/679¹¹ en Verordening (EU) 2018/1725¹²). De begunstigden treden op als verwerkers in deze verwerkingsactiviteit.

Zij moeten ervoor zorgen dat de persoonsgegevens:

- worden verwerkt op een wijze die ten aanzien van de betrokkenen rechtmatig, behoorlijk en transparant is
- voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verzameld en vervolgens niet verder op een met die doeleinden onverenigbare wijze worden verwerkt
- toereikend zijn, ter zake dienend en beperkt tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor deze worden verwerkt
- juist zijn en zo nodig worden geactualiseerd

¹⁰ Verordening (EU) 2018/1725 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door de instellingen, organen en instanties van de Unie en betreffende het vrije verkeer van die gegevens, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 45/2001 en Besluit nr. 1247/2002/EG.

¹¹ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG ("AVG") (PB L 119 van 4.5.2016, blz. 1).

¹² Verordening (EU) 2018/1725 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door de instellingen, organen en instanties van de Unie en betreffende het vrije verkeer van die gegevens, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 45/2001 en Besluit nr. 1247/2002/EG.

- worden bewaard in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen niet langer te identificeren dan voor de doeleinden waarvoor de gegevens worden verwerkt, noodzakelijk is en
- op een dusdanige manier worden verwerkt dat een passende beveiliging van de gegevens gewaarborgd is.

De begunstigden mogen hun personeel slechts toegang tot persoonsgegevens verlenen voor zover dat strikt noodzakelijk is voor de uitvoering en het beheer van de overeenkomst en voor de monitoring van de uitvoering ervan. De begunstigden moeten ervoor zorgen dat het personeel is gehouden aan geheimhouding.

De begunstigden moeten de personen wier persoonsgegevens aan de steunverlenende autoriteit worden doorgegeven hierover informeren en hun de privacyverklaring verstrekken, die te vinden is op <https://ec.europa.eu/erasmus-esc-personal-data>.

15.3 Gevolgen van niet-naleving

Als een begunstigde een van zijn verplichtingen uit hoofde van dit artikel niet nakomt, kan de subsidie worden verlaagd (zie artikel 28).

Dergelijke inbreuken kunnen ook leiden tot andere maatregelen. Deze zijn in hoofdstuk 5 beschreven.

ARTIKEL 16 — INTELLECTUELE-EIGENDOMSRECHTEN — BACKGROUND EN RESULTATEN — TOEGANGSRECHTEN EN GEBRUIKSRECHTEN

16.1 Background en toegangsrechten voor background

De begunstigden moeten elkaar en de andere deelnemende entiteiten toegang verlenen tot de background die nodig wordt geacht voor de uitvoering van de actie, met inachtneming van de speciale regels van bijlage 2.

“Background”: gegevens, knowhow of informatie, ongeacht de vorm of aard ervan (materieel of immaterieel), waaronder begrepen alle rechten, zoals intellectuele-eigendomsrechten:

- a) die vóór hun toetreding tot de overeenkomst in het bezit waren van de begunstigden en
- b) die nodig zijn voor het uitvoeren van de actie of het exploiteren van de resultaten.

Als background onderworpen is aan rechten van een derde, moeten de betrokken begunstigden ervoor zorgen dat zij voldoen aan hun verplichtingen uit hoofde van de overeenkomst.

16.2 Eigendom van resultaten

De steunverlenende autoriteit wordt geen eigenaar van de resultaten die in het kader van de actie worden gegenereerd.

“Resultaten”: alle materiële of immateriële effecten van de actie, bijvoorbeeld gegevens, knowhow of informatie ongeacht de vorm of aard ervan en ongeacht of deze kunnen worden beschermd, alsook alle daaraan verbonden rechten, zoals intellectuele-eigendomsrechten.

16.3 Gebruiksrechten van de steunverlenende autoriteit op materiaal, documenten en informatie die zij ontvangt voor beleids-, informatie-, communicatie-, verspreidings- en publiciteitsdoeleinden

De steunverlenende autoriteit heeft gedurende de actie of daarna het recht om niet-gevoelige informatie in verband met de actie en van de begunstigde ontvangen materiaal en documenten (met name voor publicatie bestemde samenvattingen, resultaten en eventueel ander materiaal zoals foto's en audiovisueel materiaal op papier of in elektronische vorm) te gebruiken voor beleids-, informatie-, communicatie-, verspreidings- en publiciteitsdoeleinden.

Het recht om het materiaal, de documenten en de informatie van de begunstigten te gebruiken, wordt verleend in de vorm van een niet-exclusieve en onherroepelijke licentie met vrijstelling van royalty's, die de volgende rechten omvat:

- a) **gebruik voor eigen doeleinden** (in het bijzonder beschikbaarstelling aan personen die werken voor de steunverlenende autoriteit of andere diensten van de EU (waaronder instellingen, organen, bureaus, agentschappen enz.) of een instelling of orgaan van een lidstaat; onbeperkte verveelvoudiging of reproductie, in zijn geheel of ten dele; en communicatie via persbureaus);
- b) **verspreiding onder het grote publiek** (in het bijzonder publicatie op papier of in elektronische of digitale vorm, publicatie op internet, als bestand dat al dan niet kan worden gedownload, uitzending via elk kanaal, openbare tentoonstelling of presentatie, communicatie via persbureaus, of opname in breed toegankelijke databanken of indexen);
- c) **herschrijven of opnieuw redigeren** (waaronder inkorten, samenvatten, invoegen van andere elementen (zoals metagegevens, legenda's, andere grafische, visuele, audio- of tekstelementen), verwijderen van elementen (bv. audio- of videobestanden), in stukken verdelen, gebruiken in een compilatie);
- d) **vertaling**;
- e) **opslag** in papieren, elektronische of andere vorm;
- f) **archivering** conform de voorschriften inzake documentenbeheer;
- g) het recht om **derden** te machtigen om namens de steunverlenende autoriteit te handelen of om de in de punten b), c), d) en f) omschreven gebruikswijzen aan derden in sublicentie te geven indien dit nodig is voor het uitvoeren van de informatie-, communicatie- en publiciteitsactiviteiten van de steunverlenende autoriteit, en
- h) **verwerking**, analyse en samenvoeging van het materiaal, de documenten en de informatie die zijn ontvangen, en de **vervaardiging van afgeleide werken**.

De gebruiksrechten worden verleend voor de gehele duur van de betrokken industriële- of intellectuele-eigendomsrechten.

Indien materiaal of documenten onderworpen zijn aan morele rechten of rechten van derden (zoals intellectuele-eigendomsrechten of rechten van natuurlijke personen op hun beeld en stem), moeten de begunstigten ervoor zorgen dat zij voldoen aan hun verplichtingen uit hoofde van deze overeenkomst (in het bijzonder door de nodige licenties en machtigingen van de betrokken houders van de rechten te verwerven).

Voor zover van toepassing voegt de steunverlenende autoriteit de volgende informatie toe:

“© — [jaar] — [naam van de houder van het auteursrecht]. Alle rechten voorbehouden. Onder voorwaarden in licentie gegeven aan [naam van de steunverlenende autoriteit].”

16.4 Specifieke regels voor intellectuele-eigendomsrechten, resultaten en background

Specifieke regels in verband met intellectuele-eigendomsrechten, resultaten en background (indien van toepassing) zijn opgenomen in bijlage 2.

16.5 Gevolgen van niet-naleving

Als een begunstigde een van zijn verplichtingen uit hoofde van dit artikel niet nakomt, kan de subsidie worden verlaagd (zie artikel 28).

Een dergelijke inbreuk kan ook leiden tot andere maatregelen. Deze zijn in hoofdstuk 5 beschreven.

ARTIKEL 17 — COMMUNICATIE, VERSPREIDING EN ZICHTBAARHEID

17.1 Communicatie — Verspreiding — Promotie van de actie

Tenzij anders overeengekomen met de steunverlenende autoriteit, moeten de begunstigden de actie en de resultaten ervan promoten door meerdere doelgroepen (waaronder de media en het grote publiek) doelgericht en op een strategische, coherente en effectieve wijze te informeren overeenkomstig bijlage 1.

De begunstigden moeten de steunverlenende autoriteit van tevoren in kennis stellen van alle communicatie- en verspreidingsactiviteiten die naar verwachting tot veel aandacht in de media zullen leiden.

17.2 Zichtbaarheid — Europese vlag en financieringsverklaring

Tenzij anders overeengekomen met de steunverlenende autoriteit, moet bij communicatieactiviteiten van de begunstigden in verband met de actie (waaronder mediarelaties, conferenties, seminars, informatiemateriaal zoals brochures, folders, posters, presentaties, in elektronische vorm, via traditionele of sociale media), bij verspreidingsactiviteiten en op alle infrastructuur, uitrusting, voertuigen, goederen of belangrijke resultaten die met de subsidie zijn gefinancierd, de Europese vlag (embleem) worden getoond en worden aangegeven dat de EU financiële steun heeft verleend (waar nodig vertaald in de lokale taal):

Funded by the
European Union

Co-funded by the
European Union

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Het embleem moet duidelijk waarneembaar blijven en apart staan, en mag niet worden gewijzigd door er andere visuele kenmerken, merken of tekst aan toe te voegen. Afgezien van het embleem mag er geen andere visuele identiteit of visueel logo worden gebruikt om de EU-steun onder de aandacht te brengen.

Wanneer het embleem samen met andere logo's (bv. van begunstigden of sponsors) wordt getoond, moet het embleem ten minste even prominent en zichtbaar worden weergegeven als de andere logo's.

In het kader van hun verplichtingen uit hoofde van dit artikel mogen de begunstigden het embleem gebruiken zonder voorafgaande toestemming van de steunverlenende autoriteit. Deze bepaling geeft hun echter geen exclusief recht op het gebruik van het EU-embleem. Bovendien mogen zij zich het embleem of een soortgelijk handelsmerk of logo niet toe-eigenen, noch door registratie noch op enigerlei andere wijze.

17.3 Kwaliteit van informatie — disclaimer

Bij elke communicatie- of verspreidingsactiviteit in verband met de actie moet feitelijk juiste informatie worden gebruikt.

Bovendien moet de volgende disclaimer worden getoond (waar nodig vertaald in de lokale taal):

“Gefinancierd door de Europese Unie. De hier geuite ideeën en meningen komen echter uitsluitend voor rekening van de auteur(s) en geven niet noodzakelijkerwijs de ideeën of meningen van de Europese Unie of [naam van de steunverlenende autoriteit] weer. Noch de Europese Unie, noch de steunverlenende autoriteit kan ervoor aansprakelijk worden gesteld.”

17.4 Specifieke regels voor communicatie, verspreiding en zichtbaarheid

De specifieke regels voor communicatie, verspreiding en zichtbaarheid (indien van toepassing) zijn opgenomen in bijlage 2.

17.5 Gevolgen van niet-nakoming

Als een begunstigde een van zijn verplichtingen uit hoofde van dit artikel niet nakomt, kan de subsidie worden verlaagd (zie artikel 28).

Dergelijke inbreuken kunnen ook leiden tot andere maatregelen. Deze zijn in hoofdstuk 5 beschreven.

ARTIKEL 18 — SPECIFIEKE REGELS VOOR DE UITVOERING VAN DE ACTIE

18.1 Specifieke regels voor de uitvoering van de actie

Specifieke regels voor de uitvoering van de actie (indien van toepassing) zijn opgenomen in bijlage 2.

18.2 Gevolgen van niet-nakoming

Als een begunstigde een van zijn verplichtingen uit hoofde van dit artikel niet nakomt, kan de subsidie worden verlaagd (zie artikel 28).

Een dergelijke inbreuk kan ook leiden tot andere maatregelen. Deze zijn in hoofdstuk 5 beschreven.

AFDELING 3 SUBSIDIEADMINISTRATIE

ARTIKEL 19 — ALGEMENE INFORMATIEVERPLICHTINGEN

19.1 Verzoeken om informatie

De begunstigden moeten — gedurende de actie of achteraf en overeenkomstig artikel 7 — alle gevraagde informatie verstrekken, zodat kan worden beoordeeld of de forfaitaire bijdragen subsidiabel zijn, of de actie op de juiste manier wordt uitgevoerd, en of aan eender welke andere verplichting van de overeenkomst is voldaan.

De informatie moet nauwkeurig en volledig zijn en in de vereiste vorm, ook elektronisch, worden verstrekt.

19.2 Actualisering van de gegevens in het rapportage- en beheersinstrument van Erasmus+

De begunstigden moeten te allen tijde gedurende de actie hun informatie in het rapportage- en beheersinstrument van Erasmus+ actueel houden, en in het bijzonder hun naam, adres, wettelijke vertegenwoordigers, rechtsvorm en soort organisatie.

19.3 Informatie over gebeurtenissen en omstandigheden die gevolgen hebben voor de actie

De begunstigden moeten de steunverlenende autoriteit (en de andere begunstigden) onmiddellijk in kennis stellen van:

- a) **gebeurtenissen** waarvan aangenomen mag worden dat deze de uitvoering van de actie aanzienlijk beïnvloeden of vertragen of aanzienlijke gevolgen hebben voor de financiële belangen van de EU, en in het bijzonder:

- i) wijzigingen in hun juridische, financiële, technische, organisatorische of eigendomssituatie (met inbegrip van wijzigingen in verband met een van de uitsluitingsgronden vermeld in de verklaring op erewoord die vóór ondertekening van de subsidieovereenkomst is ondertekend)
- b) **omstandigheden** die van invloed zijn op:
 - i) de beslissing al dan niet subsidie toe te kennen, of
 - ii) de nakoming van de eisen uit hoofde van de overeenkomst.

19.4 Gevolgen van niet-naleving

Als een begunstigde een van zijn verplichtingen uit hoofde van dit artikel niet nakomt, kan de subsidie worden verlaagd (zie artikel 28).

Dergelijke inbreuken kunnen ook leiden tot andere maatregelen. Deze zijn in hoofdstuk 5 beschreven.

ARTIKEL 20 — BEWAREN VAN INFORMATIE

20.1 Bewaren van de administratie en bewijsstukken

De begunstigden moeten — ten minste tot de in het gegevensblad (zie punt 6) vermelde termijn — registers en andere bewijsstukken bijhouden om aan te tonen dat de actie goed werd uitgevoerd (correcte uitvoering van de werkzaamheden en/of verwezenlijking van de resultaten zoals beschreven in bijlage 1) in overeenstemming met de op het desbetreffende gebied aanvaarde normen (indien van toepassing); de begunstigden hoeven geen specifieke gegevens bij te houden over de werkelijk gemaakte kosten.

De administratie en bewijsstukken moeten op verzoek (zie artikel 19) of in het kader van controles, evaluaties, audits of onderzoeken (zie artikel 25) ter beschikking worden gesteld.

Als er sprake is van nog lopende controles, evaluaties, audits, onderzoeken, geschillen of andere vorderingen in verband met de overeenkomst (waaronder de extrapolatie van bevindingen, zie artikel 25), moeten de begunstigden deze registers en andere bewijsstukken bewaren tot deze procedures zijn afgerond.

De begunstigden moeten de originele documenten bewaren. Digitale en gedigitaliseerde documenten worden als origineel beschouwd als ze volgens het nationale recht als zodanig worden aangemerkt. De steunverlenende autoriteit kan niet-originele documenten aanvaarden als deze een vergelijkbare mate van zekerheid bieden.

20.2 Gevolgen van niet-naleving

Als een begunstigde één of meer van de verplichtingen van dit artikel niet nakomt, komen onvoldoende gestaafde forfaitaire bijdragen niet in aanmerking voor subsidie (zie artikel 6) en worden zij afgewezen (zie artikel 27). Het subsidiebedrag kan dan worden verlaagd (zie artikel 28).

Dergelijke inbreuken kunnen ook leiden tot andere maatregelen. Deze zijn in hoofdstuk 5 beschreven.

ARTIKEL 21 — RAPPORTAGE

21.1 Doorlopende rapportage

Waar van toepassing moet de coördinator een voortgangsverslag indienen overeenkomstig het tijdschema in het gegevensblad (zie punt 4.2) en de voorwaarden in bijlage 2.

21.2 Periodieke rapportage

Daarnaast moeten de begunstigden verslagen indienen om betalingen aan te vragen, overeenkomstig het tijdschema en de modaliteiten van het gegevensblad (zie punt 4.2):

- voor aanvullende voorfinanciering (indien van toepassing): een **periodiek verslag**
- voor de eindbetaling: een **eindverslag**.

De periodieke verslagen hebben een technisch en een financieel gedeelte.

Het technische gedeelte bevat een overzicht van de uitvoering van de actie. Het moet worden opgesteld met behulp van het model dat beschikbaar is in het rapportage- en beheersinstrument van Erasmus+.

Het financiële gedeelte van het aanvullende periodieke voorfinancieringsverslag bevat een verklaring over het gebruik van de vorige voorfinancieringsbetaling.

Het financiële gedeelte van het periodieke verslag bevat een verklaring over het gebruik van de vorige voorfinancieringsbetaling.

Het financiële gedeelte van het eindverslag omvat het financiële overzicht (geconsolideerd overzicht voor het consortium).

Het financieel overzicht moet de in bijlage 1 genoemde forfaitaire bijdragen bevatten, voor de in de verslagperiode afgeronde werkpakketten (kernactie 220) of activiteiten (kernactie 210).

Voor de laatste verslagperiode mogen de begunstigden bij wijze van uitzondering ook gedeeltelijke forfaitaire bijdragen opgeven voor werkpakketten die niet zijn afgerond (bv. vanwege overmacht of technische onmogelijkheid).

Forfaitaire bijdragen die niet in een financieel overzicht zijn opgegeven, worden niet door de steunverlenende autoriteit in aanmerking genomen.

Door ondertekening van de verklaring op erewoord die bij het periodieke verslag is gevoegd (in het rapportage- en beheersinstrument van Erasmus+), bevestigt de coördinator (namens het consortium) dat:

- de verstrekte informatie volledig, juist en betrouwbaar is,
- de gedeclareerde forfaitaire bijdragen subsidiabel zijn (in het bijzonder dat de werkpakketten of activiteiten zijn afgerond, dat het werk naar behoren is uitgevoerd en/of de resultaten zijn verwezenlijkt overeenkomstig bijlage 1; zie artikel 6).
- de correcte uitvoering en/of de resultaten kunnen worden gestaafd door passende registers en bewijsstukken (zie artikel 20) die op verzoek (zie artikel 19) of in het kader van controles, evaluaties, audits of onderzoeken (zie artikel 25) zullen worden overgelegd.

In geval van terugvorderingen (zie artikel 22) worden de begunstigden ook aansprakelijk gesteld voor

de forfaitaire bijdragen die voor hun verbonden entiteiten zijn opgegeven (indien van toepassing).

21.3 Valuta voor financiële overzichten en omrekening in euro's

De financiële overzichten moeten in euro's zijn opgesteld.

21.4 Rapportagetaal

Verslagen moet worden opgesteld in de taal van de overeenkomst, tenzij anders is overeengekomen met de steunverlenende autoriteit (zie gegevensblad, punt 4.2).

21.5 Gevolgen van niet-naleving

Indien een ingediend verslag niet aan de voorwaarden van dit artikel voldoet, kan de steunverlenende autoriteit de betalingstermijn opschorten (zie artikel 29) en andere maatregelen van hoofdstuk 5 toepassen.

Als de coördinator zijn rapportageverplichtingen niet nakomt, kan de steunverlenende autoriteit de subsidie of de deelname van de coördinator beëindigen (zie artikel 32) of andere maatregelen van hoofdstuk 5 toepassen.

ARTIKEL 22 BETALINGEN EN TERUGVORDERINGEN — BEREKENING VAN VERSCHULDIGDE BEDRAGEN

22.1 Betalingen en betalingsregelingen

Betalingen worden gedaan overeenkomstig het tijdschema en de voorwaarden van het gegevensblad (zie punt 4.2).

Zij zullen gebeuren in euro's op de door de coördinator opgegeven bankrekening (zie gegevensblad, punt 4.2) en moeten zonder ongerechtvaardigde vertraging worden verdeeld (er kunnen beperkingen gelden voor de verdeling van de initiële voorfinancieringsbetaling; zie gegevensblad, punt 4.2).

Betalingen op deze bankrekening ontheffen de steunverlenende autoriteit van haar betalingsverplichting.

De kosten voor de overmakingen worden als volgt verdeeld:

- de steunverlenende autoriteit draagt de overmakingskosten die door haar bank in rekening worden gebracht
- begunstigden dragen de overmakingskosten die door hun bank in rekening worden gebracht
- de partij die verantwoordelijk is voor een herhaalde overmaking, draagt alle kosten van de herhaalde overmaking.

Betalingen door de steunverlenende autoriteit worden geacht te zijn verricht op de datum waarop zij zijn afgeboekt van haar rekening.

22.2 Terugvorderingen

Terugvorderingen vinden plaats indien bij beëindiging van de deelname van een begunstigde, bij de eindbetaling of daarna blijkt dat de steunverlenende autoriteit te veel heeft betaald en de onverschuldigde bedragen moet terugvorderen.

De algemene aansprakelijkheidsregeling (primaire aansprakelijkheid) voor terugvorderingen is als

volgt. Bij eindbetalingen is de coördinator volledig aansprakelijk voor terugvorderingen, zelfs indien de coördinator niet de uiteindelijke ontvanger van de onverschuldigde bedragen is. Bij beëindiging van de deelname van een begunstigde of na de eindbetaling vindt terugvordering rechtstreeks bij de betrokken begunstigde plaats.

Bij dwanginvorderingen (zie artikel 22.4):

- zijn de begunstigden in het kader van de overeenkomst gezamenlijk en hoofdelijk aansprakelijk voor het terugbetalen van de schulden van een andere begunstigde (inclusief achterstandsrente) indien de steunverlenende autoriteit zulks eist (zie gegevensblad, punt 4.4)

22.3 Verschuldigde bedragen

22.3.1 Voorfinancieringsbetalingen

De voorfinanciering dient om de begunstigden kasmiddelen te verstrekken.

Voorfinanciering blijft tot de eindbetaling eigendom van de EU.

Voor **initiële voorfinanciering** (indien van toepassing), worden het verschuldigde bedrag, het tijdschema en de modaliteiten uiteengezet in het gegevensblad (zie punt 4.2).

Voor **aanvullende voorfinanciering** (indien van toepassing), worden het verschuldigde bedrag, het tijdschema en de modaliteiten uiteengezet in het gegevensblad (zie punt 4.2). Indien echter uit de verklaring over het gebruik van de vorige voorfinancieringsbetaling blijkt dat minder dan 70 % is gebruikt, zal het in het gegevensblad vermelde bedrag worden verminderd met het verschil tussen de drempel van 70 % en het gebruikte bedrag.

Voorfinancieringsbetalingen (of delen daarvan) kunnen (zonder toestemming van de begunstigden) worden verrekend met bedragen die door een begunstigde verschuldigd zijn aan de steunverlenende autoriteit, tot het bedrag dat aan die begunstigde verschuldigd is.

Er worden geen betalingen gedaan indien de betalingstermijn of de betalingen zijn opgeschort (zie artikelen 29 en 30).

22.3.2 Verschuldigd bedrag bij beëindiging van de deelname van een begunstigde — Terugvordering

Bij beëindiging van de deelname van een begunstigde bepaalt de steunverlenende autoriteit het voorlopige bedrag dat aan de betrokken begunstigde verschuldigd is. Betalingen (indien van toepassing) worden gedaan met de eindbetaling.

Het **verschuldigde bedrag** wordt berekend op basis van de totale aanvaarde EU-bijdrage.

Berekening van de totale aanvaarde EU-bijdrage

De steunverlenende autoriteit berekent eerst de “aanvaarde EU-bijdrage” voor de begunstigde, op basis van de forfaitaire bijdragen van de begunstigde voor de werkpakketten die in de periodieke en eindverslagen waren goedgekeurd.

Daarna houdt de steunverlenende autoriteit rekening met subsidieverlagingen (indien van toepassing). Het resulterende bedrag is de “totale aanvaarde EU-bijdrage” voor de begunstigde.

Vervolgens wordt het **saldo** berekend door de ontvangen betalingen (indien van toepassing, zie het

verslag over de uitkering van betalingen, artikel 32) in mindering te brengen op de totale aanvaarde EU-bijdrage:

{totale aanvaarde EU-bijdrage voor de begunstigde

min

{ontvangen voorfinancieringsbetalingen (indien van toepassing)}}.

Bij een **negatief** saldo vindt **terugvordering** plaats overeenkomstig de volgende procedure.

de steunverlenende autoriteit stuurt de betrokken begunstigde een **vooraankondigingsbrief**:

- daarin wordt formeel kennisgegeven van het terugvorderingsvoornemen, het verschuldigde bedrag, het terug te vorderen bedrag en de redenen ervan,
- met het verzoek om binnen dertig dagen na ontvangst van de kennisgeving op- en aanmerkingen kenbaar te maken.

Indien geen op- of aanmerkingen worden ingediend (of de steunverlenende autoriteit besluit de terugvordering na de ontvangen op- of aanmerkingen voort te zetten), bevestigt zij het terug te vorderen bedrag en vraagt zij om betaling van dit bedrag aan de coördinator (**bevestigingsbrief**).

22.3.3 Tussentijdse betalingen

Niet van toepassing

22.3.4 Eindbetaling — Definitief subsidiebedrag — Opbrengsten en winst — Terugvordering

De eindbetaling (betaling van het saldo) vergoedt de resterende subsidiabele forfaitaire bijdragen die worden gevraagd voor de uitgevoerde werkpakketten/activiteiten (indien van toepassing).

De eindbetaling wordt gedaan overeenkomstig het tijdschema en de voorwaarden van het gegevensblad (zie punt 4.2).

De betaling wordt uitgevoerd wanneer het eindverslag en de gedeclareerde werkpakketten/activiteiten zijn goedgekeurd. De goedkeuring van die stukken houdt niet noodzakelijk in dat de inhoud ervan voldoet aan de eisen betreffende naleving, waarachtigheid, volledigheid en correctheid.

Werkpakketten/activiteiten (of delen daarvan) die niet zijn uitgevoerd of niet kunnen worden goedgekeurd, worden afgewezen (zie artikel 27).

Het **definitieve verschuldigde bedrag voor de actie** wordt berekend op basis van de totale aanvaarde EU-bijdrage.

Berekening van de totale aanvaarde EU-bijdrage

De steunverlenende autoriteit berekent eerst de “aanvaarde EU-bijdrage” voor de actie voor alle verslagperioden door de forfaitaire bijdragen voor de goedgekeurde werkpakketten te berekenen.

Daarna houdt de steunverlenende autoriteit rekening met subsidieverlagingen (indien van toepassing). Het resulterende bedrag is de “totale aanvaarde EU-bijdrage”.

Het **saldo** (eindbetaling) wordt vervolgens berekend door het totale bedrag aan reeds verrichte voorfinancieringsbetalingen in mindering te brengen op het definitieve subsidiebedrag:

{definitief subsidiebedrag

min

{verrichte voorfinancieringsbetalingen (indien van toepassing)}.

Bij een **positief** saldo wordt het bedrag **betaald** aan de coördinator.

De eindbetaling (of een deel ervan) kan (zonder toestemming van de begunstigden) worden verrekend met bedragen die een begunstigde verschuldigd is aan de steunverlenende autoriteit, tot het bedrag dat aan die begunstigde verschuldigd is.

Er worden geen betalingen gedaan indien de betalingstermijn of de betalingen zijn opgeschort (zie artikelen 29 en 30).

Bij een **negatief** saldo vindt **terugvordering** plaats overeenkomstig de volgende procedure.

De steunverlenende autoriteit stuurt de coördinator een **vooraankondigingsbrief**:

- daarin wordt formeel kennisgegeven van het terugvorderingsvoornemen, het definitieve subsidiebedrag, het terug te vorderen bedrag en de redenen ervan,
- met het verzoek om binnen dertig dagen na ontvangst van de kennisgeving op- en aanmerkingen kenbaar te maken.

Indien geen op- of aanmerkingen worden ingediend (of de steunverlenende autoriteit besluit de terugvordering ondanks de ontvangen op- en aanmerkingen door te zetten), bevestigt zij het terug te vorderen bedrag (**bevestigingsbrief**), samen met een **debetnota** waarin de voorwaarden en de betalingsdatum zijn vermeld.

Indien het bedrag op de in de debetnota vermelde uiterste datum nog niet is betaald, gaat de steunverlenende autoriteit over tot **dwanginvordering** overeenkomstig artikel 22.4.

22.3.5 Uitvoering van audits na de eindbetaling — herzien definitief subsidiebedrag — terugvordering

Indien — na de eindbetaling (met name na controles, evaluaties, audits of onderzoeken; zie artikel 25) — de steunverlenende autoriteit forfaitaire bijdragen afwijst (zie artikel 27) of de subsidie verlaagt (zie artikel 28), zal zij het **herziene definitieve subsidiebedrag** voor de betrokken begunstigde berekenen.

Het **herziene definitieve verschuldigde bedrag** voor de actie wordt berekend op basis van de herziene totale aanvaarde EU-bijdrage.

Berekening van de herziene totale aanvaarde EU-bijdrage

De steunverlenende autoriteit berekent eerst de “herziene aanvaarde EU-bijdrage” voor de begunstigde voor alle verslagperioden door de herziene forfaitaire bijdragen voor de goedgekeurde werkpakketten te berekenen.

Daarna houdt de steunverlenende autoriteit rekening met subsidieverlagingen (indien van toepassing). De resulterende “herziene totale aanvaarde EU-bijdrage” is het herziene definitieve subsidiebedrag voor de begunstigde.

Indien het herziene definitieve subsidiebedrag lager is dan het definitieve subsidiebedrag voor de begunstigde, vindt **terugvordering** plaats door het herziene definitieve subsidiebedrag in mindering te brengen op het definitieve subsidiebedrag.

{ definitief subsidiebedrag voor de begunstigde
min

herzien definitief subsidiebedrag voor de begunstigde}.

de steunverlenende autoriteit stuurt de betrokken begunstigde een **vooraankondigingsbrief**:

- daarin wordt formeel kennisgegeven van het terugvorderingsvoornemen, het terug te vorderen bedrag en de redenen ervan,
- met het verzoek om binnen dertig dagen na ontvangst van de kennisgeving op- en aanmerkingen kenbaar te maken.

Indien geen op- of aanmerkingen worden ingediend (of de steunverlenende autoriteit besluit de terugvordering na de ontvangen op- of aanmerkingen voort te zetten), bevestigt zij het terug te vorderen bedrag (**bevestigingsbrief**), samen met een **debetnota** waarin de voorwaarden en de betalingsdatum zijn vermeld.

Terugvorderingen bij verbonden entiteiten (indien van toepassing) worden via hun begunstigten afgehandeld.

Indien het bedrag op de in de debetnota vermelde uiterste datum nog niet is betaald, gaat de steunverlenende autoriteit over tot **dwanginvordering** overeenkomstig artikel 22.4.

22.4 Dwanginvordering

Indien het bedrag op de in de debetnota vermelde datum nog niet is betaald, wordt het verschuldigde bedrag als volgt teruggevorderd:

- a) door het zonder toestemming van de coördinator of de begunstigde te verrekenen met bedragen die de steunverlenende autoriteit aan de coördinator of de begunstigde verschuldigd is

In uitzonderlijke omstandigheden kan het bedrag vóór de in de debetnota vermelde betalingsdatum worden verrekend om de financiële belangen van de EU te beschermen;

Voor subsidies waarbij de steunverlenende autoriteit de Europese Commissie of een uitvoerend agentschap van de EU is, kan de verrekening ook gebeuren met bedragen die andere diensten van de Commissie of uitvoerende agentschappen verschuldigd zijn.

- b) door het aanspreken van de financiële garantie(s) (indien van toepassing)
- c) door andere begunstigten gezamenlijk en hoofdelijk aansprakelijk te stellen (indien van toepassing, zie gegevensblad, punt 4.4).
- d) door juridische actie te ondernemen (zie artikel 43).

Het terug te vorderen bedrag wordt vermeerderd met **achterstandsrente** tegen het in artikel 22.5 vermelde tarief vanaf de dag die volgt op de betalingsdatum van de debetnota, tot en met de dag waarop het volledige bedrag wordt ontvangen.

Gedeeltelijke betalingen worden eerst gecrediteerd tegen onkosten, lasten en achterstandsrente en dan in mindering gebracht op de hoofdsom.

Bankkosten die uit de terugvorderingsprocedure voortvloeien, komen voor rekening van de begunstigde, tenzij Richtlijn 2015/2366¹³ van toepassing is.

Voor subsidies waarbij de steunverlenende autoriteit een uitvoerend agentschap van de EU is, wordt gedwongen terugvordering door verrekening of executoriale beschikking gedaan door de diensten van de Europese Commissie (zie ook artikel 43).

22.5 Gevolgen van niet-naleving

22.5.1 Indien de steunverlenende autoriteit niet binnen de betalingstermijn (zie hierboven) betaalt, kunnen de begunstigten aanspraak maken op **achterstandsrente** tegen de rentevoet die door de Europese Centrale Bank (ECB) wordt toegepast voor haar basisherfinancieringstransacties in euro's ("referentievoet"), vermeerderd met het in het gegevensblad vermelde tarief (punt 4.2). De referentievoet van de ECB is de rentevoet die geldt op de eerste dag van de maand waarin de betalingstermijn verstrijkt, zoals bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie*, C-serie.

Als de achterstandsrente lager is dan of gelijk is aan 200 euro, wordt deze alleen aan de coördinator betaald indien de coördinator daarom binnen twee maanden na ontvangst van de niet-tijdige betaling schriftelijk heeft verzocht.

Er is geen rente over niet-tijdige betaling verschuldigd indien alle begunstigten EU-lidstaten zijn (met inbegrip van lokale en regionale regeringsdiensten en andere overheidsinstanties die voor deze overeenkomst namens een lidstaat optreden).

¹³ Richtlijn (EU) 2015/2366 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2015 betreffende betalingsdiensten in de interne markt, houdende wijziging van de Richtlijnen 2002/65/EG, 2009/110/EG, 2013/36/EU en Verordening (EU) nr. 1093/2010 en houdende intrekking van Richtlijn 2007/64/EG (PB L 337 van 23.12.2015, blz. 35).

Een opschorting van betalingen of van de betalingstermijn (zie de artikelen - 29 en 30) wordt niet beschouwd als niet-tijdige betaling.

De achterstandsrente wordt berekend vanaf de dag die volgt op datum waarop de betalingstermijn afloopt (zie hierboven), tot en met de datum van betaling.

Achterstandsrente wordt niet meegerekend bij de bepaling van het definitieve subsidiebedrag.

22.5.2 Indien de coördinator een van zijn verplichtingen uit hoofde van dit artikel niet nakomt, kan de subsidie worden verlaagd (zie artikel 29) en de subsidie of de deelname van de coördinator worden beëindigd (zie artikel 32).

Dergelijke inbreuken kunnen ook leiden tot andere maatregelen. Deze zijn in hoofdstuk 5 beschreven.

ARTIKEL 23 — GARANTIES

23.1 Voorfinancieringsgarantie

Indien de steunverlenende autoriteit daarom verzoekt (zie gegevensblad, punt 4.2), moeten de begunstigden een of meer voorfinancieringsgaranties verstrekken op basis van het tijdschema en de bedragen zoals vermeld in het gegevensblad.

De coördinator moet samen met de aanvraag voor een voorfinancieringsbetaling een financiële garantie indienen bij de steunverlenende autoriteit.

De garantie moet aan de volgende voorwaarden voldoen:

- a) de garantie wordt verstrekt door een in de EU gevestigde bank of erkende financiële instelling of, op verzoek van de coördinator en met instemming van de steunverlenende autoriteit, door een derde of een bank of financiële instelling die buiten de EU is gevestigd en een gelijkwaardige zekerheid biedt
- b) de garant fungeert als partij die het eerst wordt aangesproken, en mag niet van de steunverlenende autoriteit eisen dat zij zich eerst tot de hoofdschuldenaar (d.w.z. de betrokken begunstigde) wendt, en
- c) de garantie blijft uitdrukkelijk van kracht tot de eindbetaling en, indien de eindbetaling de vorm aanneemt van een terugvordering, tot vijf maanden nadat de debetnota ter kennis is gebracht van de begunstigde.

Zij wordt in de daaropvolgende maand vrijgegeven.

23.2 Gevolgen van niet-naleving

Indien de begunstigden hun verplichting tot het verstrekken van de voorfinancieringsgarantie niet nakomen, wordt de voorfinanciering niet betaald.

Dergelijke inbreuken kunnen ook leiden tot andere maatregelen. Deze zijn in hoofdstuk 5 beschreven.

ARTIKEL 24 — CERTIFICATEN

Niet van toepassing.

ARTIKEL 25 CONTROLES, EVALUATIES, AUDITS EN ONDERZOEKEN — EXTRAPOLATIE VAN BEVINDINGEN

25.1 Controles, evaluaties en audits door de steunverlenende autoriteit

25.1.1 Interne controles

De steunverlenende autoriteit controleert — gedurende de uitvoering of na afloop van de actie— of deze op de juiste manier wordt of is uitgevoerd en of wordt voldaan aan de uit deze overeenkomst voortvloeiende verplichtingen. Hiertoe behoort ook de beoordeling van forfaitaire bijdragen, prestaties en verslagen.

25.1.2 Projectevaluaties

De steunverlenende autoriteit kan de uitvoering van de actie en de naleving van de verplichtingen uit hoofde van de overeenkomst aan een evaluatie onderwerpen (algemene projectevaluatie of evaluatie van specifieke kwesties).

Dergelijke projectevaluaties kunnen worden gestart tijdens de uitvoering van de actie en tot de laatste dag van de in het gegevensblad genoemde termijn (zie punt 6). De coördinator of begunstigde in kwestie wordt er formeel van in kennis gesteld. De datum van de formele kennisgeving geldt als begindatum van de evaluatie.

Indien nodig kan de steunverlenende autoriteit worden bijgestaan door onafhankelijke, externe deskundigen. Indien zij gebruikmaakt van externe deskundigen, wordt de coördinator of de betrokken begunstigde daarvan op de hoogte gebracht en hebben zij het recht om bezwaar aan te tekenen op grond van handelsgeheimen of belangenconflicten.

De coördinator of de betrokken begunstigde moet zorgvuldig meewerken en — binnen de vereiste termijn— alle informatie en gegevens overleggen in aanvulling op prestaties en verslagen die reeds eerder zijn ingediend. De steunverlenende autoriteit kan begunstigten verzoeken deze informatie rechtstreeks aan haar over te leggen. Gevoelige informatie en documenten worden behandeld overeenkomstig artikel 13.

De coördinator of begunstigde in kwestie kan worden verzocht deel te nemen aan bijeenkomsten, ook met externe deskundigen.

Voor bezoeken **ter plaatse** moet de betrokken begunstigde toegang verlenen tot werklocaties en panden die relevant zijn voor de uitvoering van het project (ook aan de externe deskundigen) en moet deze ervoor zorgen dat de gevraagde informatie onmiddellijk beschikbaar is.

De informatie moet nauwkeurig en volledig zijn en in de vereiste vorm, ook elektronisch, worden verstrekt.

Op basis van de bevindingen van de evaluatie wordt een **projectevaluatieverslag** opgesteld.

De steunverlenende autoriteit brengt het projectbeoordelingsverslag formeel ter kennis van de coördinator of begunstigde in kwestie, waarna deze tot dertig dagen na ontvangst van de kennisgeving op- en aanmerkingen kenbaar mag maken.

Projectevaluaties (waaronder projectevaluatieverslagen) worden opgesteld in de taal van de overeenkomst.

25.1.3 Audits

De steunverlenende autoriteit kan de uitvoering van de actie en de naleving van de verplichtingen uit hoofde van de overeenkomst aan audits onderwerpen.

Dergelijke audits kunnen worden gestart tijdens de uitvoering van de actie en tot de laatste dag van de in het gegevensblad genoemde termijn (zie punt 6). De begunstigde in kwestie wordt vooraf formeel in kennis gesteld. De datum van de formele kennisgeving geldt als begindatum van de audit.

De steunverlenende autoriteit kan een beroep doen op haar eigen auditdienst, audits delegeren aan een gecentraliseerde dienst of gebruikmaken van externe auditkantoren. Indien zij gebruikmaakt van een extern kantoor, wordt de betrokken begunstigde daarvan op de hoogte gebracht en heeft deze het recht om bezwaar aan te tekenen op grond van handelsgeheimen of belangenconflicten.

De betrokken begunstigde moet zorgvuldige medewerking verlenen en binnen de gestelde termijn alle informatie overleggen (met inbegrip van de volledige boekhouding, individuele salarisstroken en overige persoonsgegevens) aan de hand waarvan kan worden nagegaan of de overeenkomst wordt of is nagekomen. Gevoelige informatie en documenten worden behandeld overeenkomstig artikel 13.

Voor bezoeken **ter plaatse** moet de betrokken begunstigde toegang verlenen tot werklocaties en panden (ook aan het externe auditkantoor) en ervoor zorgen dat de gevraagde informatie onmiddellijk beschikbaar is.

De informatie moet nauwkeurig en volledig zijn en in de vereiste vorm, ook elektronisch, worden verstrekt.

Op basis van de auditresultaten wordt een **ontwerpauditverslag** opgesteld.

De auditoren brengen het ontwerpauditverslag formeel ter kennis van de betrokken begunstigde, waarna deze tot dertig dagen na ontvangst van de kennisgeving op- en aanmerkingen kenbaar mag maken (contradictoire auditprocedure).

In het **definitieve auditverslag** worden alle op- en aanmerkingen van de betrokken begunstigde verwerkt. Dit verslag wordt hun formeel ter kennis gebracht.

Audits (inclusief auditverslagen) worden opgesteld in de taal van de overeenkomst.

25.2 Controles, evaluaties en audits door de Europese Commissie van subsidies van andere steunverlenende autoriteiten

Wanneer de steunverlenende autoriteit niet de Europese Commissie is, heeft zij dezelfde rechten op controles, evaluaties en audits als de steunverlenende autoriteit.

25.3 Toegang tot de administratie ter beoordeling van vereenvoudigde financieringsvormen

De begunstigden moeten de Europese Commissie toegang verlenen tot hun wettelijke boekhouding voor de periodieke beoordeling van vereenvoudigde financieringsvormen die in EU-programma's worden gebruikt.

25.4 Audits en onderzoeken door OLAF, EOM en ERK

De volgende organen kunnen tijdens of na de actie ook controles, evaluaties, audits en onderzoeken uitvoeren:

- het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF) krachtens de Verordeningen

nr. 883/2013¹⁴ en nr. 2185/96¹⁵

- het Europees Openbaar Ministerie (EOM) krachtens Verordening (EU) 2017/1939
- de Europese Rekenkamer (ERK) krachtens artikel 287 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) en artikel 257 van het Financieel Reglement van de EU (Verordening 2018/1046).

Op verzoek van deze organen moet de betrokken begunstigde volledige en nauwkeurige informatie in de gevraagde vorm verstrekken (zoals volledige rekeningen, individuele salarisstroken en overige persoonsgegevens, ook in elektronische vorm) en toegang verlenen tot locaties en panden voor bezoeken of inspecties ter plaatse, zoals bepaald in deze verordeningen.

Daartoe moet de betrokken begunstigde alle relevante informatie over de actie bewaren, ten minste tot de laatste dag van de in het gegevensblad genoemde termijn (punt 6) en in elk geval totdat alle lopende controles, evaluaties, audits, onderzoeken, rechtszaken of andere vorderingen zijn afgerond.

25.5 Gevolgen van controles, evaluaties, audits en onderzoeken — extrapolatie van bevindingen

25.5.1 Gevolgen van controles, evaluaties, audits en onderzoeken in het kader van deze subsidie

De bevindingen van controles, evaluaties, audits of onderzoeken die in het kader van deze subsidie zijn uitgevoerd, kunnen aanleiding geven tot afwijzingen (zie artikel 27), subsidieverlaging (zie artikel 28) of andere in hoofdstuk 5 beschreven maatregelen.

Afwijzingen of subsidieverlagingen na de eindbetaling leiden tot herziening van het definitieve subsidiebedrag (zie artikel 22).

De bevindingen van controles, evaluaties, audits of onderzoeken tijdens de uitvoering van de actie kunnen aanleiding geven tot wijziging (zie artikel 39) van de beschrijving van de actie in bijlage 1.

Controles, evaluaties, audits of onderzoeken waarbij stelselmatige of terugkerende fouten, onregelmatigheden, fraude of niet-nakoming van verplichtingen zijn vastgesteld in de context van een EU-subsidie, kunnen ook gevolgen hebben voor andere EU-subsidies die onder soortgelijke voorwaarden zijn verleend (“extrapolatie naar andere subsidies”).

Controles, evaluaties, audits of onderzoeken waarbij stelselmatige of terugkerende fouten, onregelmatigheden, fraude of niet-nakoming van verplichtingen zijn vastgesteld in de context van een EU-subsidie, kunnen ook gevolgen hebben voor andere EU-subsidies die onder soortgelijke voorwaarden zijn verleend (“extrapolatie naar andere subsidies”).

Voorts kunnen bevindingen van een OLAF- of EOM-onderzoek leiden tot strafvervolgning volgens nationaal recht.

¹⁴ Verordening (EU, Euratom) nr. 883/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 september 2013 betreffende onderzoeken door het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF) en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1073/1999 van het Europees Parlement en de Raad en van Verordening (Euratom) nr. 1074/1999 van de Raad (PB L 248 van 18.9.2013, blz. 1).

¹⁵ Verordening (Euratom, EG) nr. 2185/96 van de Raad van 11 november 1996 betreffende de controles en verificaties ter plaatse die door de Commissie worden uitgevoerd ter bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen tegen fraudes en andere onregelmatigheden (PB L 292 van 15.11.1996, blz. 2).

25.5.2 Extrapolatie van bevindingen in het kader van andere subsidies

De bevindingen van controles, beoordelingen, audits of onderzoeken in de context van andere subsidies kunnen naar deze subsidie worden geëxtrapoleerd als:

- a) de betrokken begunstigde zich in verband met andere EU-subsidies die onder soortgelijke voorwaarden zijn verleend, schuldig heeft gemaakt aan stelselmatige of terugkerende fouten, onregelmatigheden of fraude, of verplichtingen niet is nagekomen die een belangrijk effect hebben op deze subsidie, en
- b) de betrokken begunstigde binnen de in het gegevensblad voor audits vastgestelde termijn (zie punt 6) formeel van deze bevindingen in kennis wordt gesteld, alsook van de lijst van subsidies die door deze bevindingen worden getroffen.

De steunverlenende autoriteit stelt de betrokken begunstigde formeel in kennis van het voornemen om de bevindingen te extrapoleren, en van de lijst van de getroffen subsidies.

Als de extrapolatie **afwijzingen van kosten of bijdragen** betreft: omvat de kennisgeving het volgende:

- a) een uitnodiging tot indiening van opmerkingen over de lijst van subsidies die door de bevindingen worden getroffen;
- b) een verzoek tot indiening van herziene financiële overzichten voor alle getroffen subsidies;
- c) het correctiepercentage voor extrapolatie dat op basis van de stelselmatige of terugkerende fouten is vastgesteld, voor het berekenen van de bedragen die worden afgewezen wanneer de betrokken begunstigde:
 - i) meent dat de indiening van herziene financiële overzichten niet mogelijk of haalbaar is, of
 - ii) geen herziene financiële overzichten indient.

Als de extrapolatie **subsidieverlagingen** betreft: omvat de kennisgeving het volgende:

- a) een uitnodiging tot indiening van opmerkingen over de lijst van subsidies die door de bevindingen worden getroffen en
- b) het **correctiepercentage voor extrapolatie** dat op basis van de stelselmatige of terugkerende fouten en het evenredigheidsbeginsel is vastgesteld.

Vanaf het moment dat hij de kennisgeving ontvangt, heeft de betrokken begunstigde **zestig dagen** de tijd voor het indienen van opmerkingen, herziene financiële overzichten of een voorstel voor een naar behoren onderbouwde **alternatieve correctiemethode/alternatief correctiepercentage**.

Op basis hiervan analyseert de steunverlenende autoriteit de gevolgen en beslist zij over de uitvoering (d.w.z. afwijzing of verlaging van subsidies, op basis van de herziene financiële overzichten of de aangekondigde/alternatieve methode/rentevoet of een combinatie van beide; zie de artikelen 27 en 28).

25.6 Gevolgen van niet-naleving

Als een begunstigde één of meer van de verplichtingen van dit artikel niet nakomt, komen onvoldoende gestaafde forfaitaire bijdragen niet in aanmerking voor subsidie (zie artikel 6) en worden

zij afgewezen (zie artikel 27). Het subsidiebedrag kan dan worden verlaagd (zie artikel 28).

Dergelijke inbreuken kunnen ook leiden tot andere maatregelen. Deze zijn in hoofdstuk 5 beschreven.

ARTIKEL 26 — EVALUATIE VAN HET EFFECT VAN DE ACTIE

Niet van toepassing.

HOOFDSTUK 5 GEVOLGEN VAN NIET-NAKOMING

AFDELING 1 AFWIJZINGEN EN SUBSIDIEVERLAGING

ARTIKEL 27 — AFWIJZING VAN BIJDRAGEN

27.1 Voorwaarden

De steunverlenende autoriteit wijst — bij beëindiging van de deelname van een begunstigde, bij de eindbetaling of daarna — forfaitaire bijdragen af die niet subsidiabel zijn (zie artikel 6), met name na controles, evaluaties, audits of onderzoeken (zie artikel 25).

De afwijzing kan ook zijn gegrond op de extrapolatie van bevindingen met betrekking tot andere subsidies naar deze subsidie (zie artikel 25).

Niet-subsidiabele forfaitaire bijdragen worden afgewezen.

27.2 Procedure

Als de afwijzing niet leidt tot een terugvordering stelt de steunverlenende autoriteit de coördinator of betrokken begunstigde formeel in kennis van de afwijzing, de bedragen en de redenen van de afwijzing. De coördinator of betrokken begunstigde kan — binnen dertig dagen na ontvangst van de kennisgeving — opmerkingen indienen indien hij het niet eens is met de afwijzing (procedure voor de herziening van de betalingen).

Als de afwijzing leidt tot een terugvordering, volgt de steunverlenende autoriteit de contradictoire procedure met de “vooraankondigingsbrief” zoals uiteengezet in artikel 22.

27.3 Effecten

Als de steunverlenende autoriteit forfaitaire bijdragen afwijst, brengt zij deze in mindering op de gedeclareerde bijdragen en berekent zij vervolgens het verschuldigde bedrag (en gaat, indien nodig, over tot terugvordering; zie artikel 22).

ARTIKEL 28 — SUBSIDIEVERLAGING

28.1 Voorwaarden

De steunverlenende autoriteit kan bij beëindiging van de deelname van een begunstigde, bij de eindbetaling of daarna de subsidie voor een begunstigde verlagen indien:

- a) een begunstigde (of een persoon met vertegenwoordigings-, beslissings- of controlebevoegdheid of een persoon die essentieel is voor de toekenning/besteding van de subsidie) die:
 - i) wezenlijke fouten heeft gemaakt of onregelmatigheden of fraude heeft gepleegd of

- ii) ernstig tekort is geschoten in de nakoming van verplichtingen uit hoofde van deze overeenkomst of tijdens de toekenningsprocedure (zoals een niet-correcte uitvoering van de actie, de niet-nakoming van de voorwaarden van de oproep, de indiening van onjuiste informatie, het niet verstrekken van vereiste informatie, een schending van ethische beginselen of beveiligingsvoorschriften (indien van toepassing)) of
- b) extrapolatie van bevindingen: de begunstigde (of een persoon met vertegenwoordigings-, beslissings- of controlebevoegdheid of een persoon die essentieel is voor de toekenning/uitvoering van de subsidie) — in de context van andere EU-subsidies die onder gelijkaardige voorwaarden aan hem zijn toegekend— stelselmatige of terugkerende fouten, onregelmatigheden of fraude heeft gepleegd of ernstig heeft verzaakt aan verplichtingen die een belangrijk effect hebben op deze subsidie (extrapolatie van bevindingen, zie artikel 25.5).

Het bedrag van de verlaging wordt voor elke betrokken begunstigde en in verhouding tot de ernst en de duur van de fouten, onregelmatigheden of fraude of niet-nakoming van verplichtingen berekend door voor elke afzonderlijke begunstigde een verlagingpercentage toe te passen op de voor die persoon aanvaarde EU-bijdrage.

28.2 Procedure

Als de subsidieverlaging niet tot een terugvordering leidt, stelt de steunverlenende autoriteit de coördinator of begunstigde in kwestie formeel in kennis van de verlaging, het bedrag van de verlaging en de redenen ervan. De coördinator of begunstigde in kwestie kan binnen dertig dagen na ontvangst van de kennisgeving op- en aanmerkingen indienen indien deze het niet eens is met de verlaging (procedure voor de herziening van de betalingen).

Als de subsidieverlaging tot een terugvordering leidt, volgt de steunverlenende autoriteit de contradictoire procedure met de “vooraankondigingsbrief” als bedoeld in artikel 22.

28.3 Effecten

De steunverlenende autoriteit brengt de subsidieverlaging in mindering op de subsidie en berekent vervolgens het verschuldigde bedrag (en gaat zo nodig over tot terugvordering, zie artikel 22).

AFDELING 2 OPSCHORTING EN BEÏNDIGING

ARTIKEL 29 — OPSCHORTING VAN DE BETALINGSTERMIJN

29.1 Voorwaarden

De steunverlenende autoriteit kan de betalingstermijn te allen tijde opschorten indien een betaling niet kan worden verwerkt omdat:

- a) het vereiste verslag (zie artikel 21) niet is ingediend of niet volledig is, of aanvullende informatie vereist is;
- b) er twijfel bestaat over het te betalen bedrag (bv. lopende procedure voor de extrapolatie van de bevindingen, vragen over de subsidiabiliteit, de noodzaak van een subsidieverlaging enz.) en aanvullende controles, evaluaties, audits of onderzoeken noodzakelijk zijn, of
- c) er nog andere kwesties zijn die van invloed zijn op de financiële belangen van de EU.

29.2 Procedure

De steunverlenende autoriteit stelt de coördinator formeel in kennis van de opschorting en de redenen

ervan.

De opschorting **gaat in** op de dag van verzending van de kennisgeving.

Indien niet meer aan de voorwaarden voor opschorting van de betalingstermijn wordt voldaan, wordt de opschorting **opgeheven** en gaat het resterende deel van de betalingstermijn in (zie gegevensblad, punt 4.2).

Indien de opschorting langer dan twee maanden duurt, kan de coördinator de steunverlenende autoriteit vragen te bevestigen of de opschorting gecontinueerd wordt.

De steunverlenende autoriteit kan de subsidie of de deelname van de coördinator ook beëindigen indien de betalingstermijn is opgeschort omdat het verslag niet aan de eisen voldoet en het herziene verslag niet is ingediend (of wel is ingediend, maar eveneens is afgewezen) (zie artikel 32).

ARTIKEL 30 — OPSCHORTING VAN DE BETALING

30.1 Voorwaarden

De steunverlenende autoriteit kan de betalingen voor een of meer begunstigden te allen tijde geheel of gedeeltelijk opschorten, indien:

- a) de begunstigde (of een persoon met vertegenwoordigings-, beslissings- of controlebevoegdheid of een persoon die essentieel is voor de toekenning/besteding van de subsidie):
 - i) wezenlijke fouten heeft gemaakt of onregelmatigheden of fraude heeft gepleegd of daarvan wordt verdacht, of
 - ii) ernstig tekort is geschoten in de nakoming van verplichtingen uit hoofde van deze overeenkomst of tijdens de toekenningsprocedure (zoals een niet-correcte uitvoering van de actie, de niet-nakoming van de voorwaarden van de oproep, de indiening van onjuiste informatie, het niet verstrekken van vereiste informatie, een schending van ethische beginselen of beveiligingsvoorschriften (indien van toepassing)) of daarvan wordt verdacht, of
- b) extrapolatie van bevindingen: de begunstigde (of een persoon met vertegenwoordigings-, beslissings- of controlebevoegdheid of een persoon die essentieel is voor de toekenning/uitvoering van de subsidie) — in de context van andere EU-subsidies die onder gelijkaardige voorwaarden aan hem zijn toegekend — stelselmatige of terugkerende fouten, onregelmatigheden of fraude heeft gepleegd of ernstig heeft verzaakt aan verplichtingen die een belangrijk effect hebben op deze subsidie (extrapolatie van bevindingen, zie artikel 25.5).

Indien betalingen voor een of meer begunstigden zijn opgeschort, doet de steunverlenende autoriteit een gedeeltelijke betaling voor het niet-opgeschorte deel of de niet-opgeschorte delen. Indien de eindbetaling wordt opgeschort, wordt de betaling (of terugvordering) van het resterende bedrag na opheffing van de opschorting beschouwd als de betaling die de actie afsluit.

30.2 Procedure

Voordat zij de betalingen opschort, stuurt de steunverlenende autoriteit de betrokken begunstigde een **vooraankondigingsbrief**

- waarin zij formeel meedeelt dat zij de betalingen wil opschorten en wat de redenen daarvan

zijn,

- met het verzoek om binnen dertig dagen na ontvangst van de kennisgeving op- en aanmerkingen kenbaar te maken.

Indien de steunverlenende autoriteit geen op- of aanmerkingen ontvangt of besluit de procedure na de ontvangen op- of aanmerkingen voort te zetten, bevestigt zij de opschorting (**bevestigingsbrief**). In de overige gevallen deelt zij formeel mee dat de procedure niet wordt voortgezet.

Aan het einde van de opschortingsprocedure stelt de steunverlenende autoriteit ook de coördinator in kennis.

De opschorting **gaat in** op de dag na verzending van de kennisgeving van de bevestiging.

Indien aan de voorwaarden voor hervatting van de betalingen wordt voldaan, wordt de opschorting **opgeheven**. De steunverlenende autoriteit stelt de betrokken begunstigde (en de coördinator) formeel daarvan in kennis en stelt de einddatum van de opschorting vast.

Tijdens de opschorting wordt geen voorfinanciering aan de betrokken begunstigten betaald.

ARTIKEL 31 — OPSCHORTING VAN DE SUBSIDIEOVEREENKOMST

31.1 Opschorting van de subsidieovereenkomst op verzoek van het consortium

31.1.1 Voorwaarden en procedure

De begunstigten mogen verzoeken om opschorting van de uitvoering van de actie of van een deel ervan, indien uitzonderlijke omstandigheden — met name overmacht (zie artikel 35) — de uitvoering onmogelijk of buitengewoon moeilijk maken.

De coördinator moet een **wijzigingsverzoek** indienen (zie artikel 39) met:

- de redenen ervoor
- de datum waarop de opschorting ingaat. Die datum mag vóór de datum van indiening van het wijzigingsverzoek en
- de verwachte datum van hervatting liggen.

De opschorting **gaat in** op de in de wijziging vastgestelde datum.

Wanneer de omstandigheden de hervatting van de uitvoering mogelijk maken, moet de coördinator onmiddellijk om een andere **wijziging** van de overeenkomst verzoeken om de einddatum van de opschorting vast te stellen, om de datum van hervatting vast te stellen (één dag na de einddatum van de opschorting), de duur te verlengen en andere wijzigingen door te voeren die vereist zijn om de actie aan de nieuwe situatie aan te passen (zie artikel 39), tenzij de subsidie is beëindigd (zie artikel 32). De opschorting wordt **opgeheven** vanaf de in de wijziging vermelde einddatum van de opschorting. Deze datum mag vóór de datum van indiening van het wijzigingsverzoek liggen.

Tijdens de opschorting wordt geen voorfinanciering betaald. Er mag bovendien geen werk worden uitgevoerd. Lopende werkpakketten moeten worden onderbroken en er mogen geen nieuwe werkpakketten worden opgestart.

31.2 Door de steunverlenende autoriteit geïnitieerde opschorting van de subsidieovereenkomst

31.2.1 Voorwaarden

De steunverlenende autoriteit kan de subsidie of een deel ervan opschorten, indien:

- a) de begunstigde (of een persoon met vertegenwoordigings-, beslissings- of controlebevoegdheid of een persoon die essentieel is voor de toekenning/besteding van de subsidie):
 - i) wezenlijke fouten heeft gemaakt of onregelmatigheden of fraude heeft gepleegd of daarvan wordt verdacht of
 - ii) ernstig tekort is geschoten in de nakoming van verplichtingen uit hoofde van deze overeenkomst of tijdens de toekenningsprocedure (zoals een niet-correcte uitvoering van de actie, de niet-nakoming van de voorwaarden van de oproep, de indiening van onjuiste informatie, het niet verstrekken van vereiste informatie, een schending van ethische beginselen of beveiligingsvoorschriften (indien van toepassing)) of daarvan wordt verdacht, of
- b) extrapolatie van bevindingen: een begunstigde (of een persoon met vertegenwoordigings-, beslissings- of controlebevoegdheid of een persoon die essentieel is voor de toekenning/uitvoering van de subsidie) — in de context van andere EU-subsidies die onder gelijkaardige voorwaarden aan hem zijn toegekend — stelselmatige of terugkerende fouten, onregelmatigheden of fraude heeft gepleegd of ernstig heeft verzaakt aan verplichtingen die een belangrijk effect hebben op deze subsidie (extrapolatie van bevindingen, zie artikel 25.5).

31.2.2 Procedure

Voordat zij de subsidie opschort, stuurt de steunverlenende autoriteit de coördinator een **vooraankondigingsbrief**

- waarin zij formeel mededeelt dat zij de subsidie wil opschorten en wat de redenen daarvan zijn,
- met het verzoek om binnen dertig dagen na ontvangst van de kennisgeving op- en aanmerkingen kenbaar te maken.

Indien de steunverlenende autoriteit geen op- of aanmerkingen ontvangt of besluit de procedure na de ontvangen op- of aanmerkingen voort te zetten, bevestigt zij de opschorting (**bevestigingsbrief**). In de overige gevallen deelt zij formeel mee dat de procedure niet wordt voortgezet.

De opschorting **gaat in** op de dag na verzending van de kennisgeving van de bevestiging (of op een in de kennisgeving vermelde latere datum).

Nadat aan de voorwaarden voor hervatting van de uitvoering van de actie is voldaan, stelt de steunverlenende autoriteit de coördinator formeel daarvan in kennis met een **brief over de opheffing van de opschorting** waarin zij de einddatum van de opschorting vaststelt en de coördinator verzoekt om een wijzigingsverzoek van de overeenkomst in te dienen waarbij de datum van hervatting wordt vastgesteld (één dag na de einddatum van de opschorting), de duur wordt verlengd en de nodige andere aanpassingen van de actie aan de nieuwe situatie worden gedaan (zie artikel 39), tenzij de subsidie is beëindigd (zie artikel 32). De opschorting wordt **opgeheven** vanaf de einddatum van de opschorting die in de brief over de opheffing van de opschorting is vermeld. Deze datum kan vóór de datum van verzending van de brief liggen.

Tijdens de opschorting wordt geen voorfinanciering betaald. Er mag bovendien geen werk worden uitgevoerd. Lopende werkpakketten moeten worden onderbroken en er mogen geen nieuwe werkpakketten worden opgestart.

De begunstigden kunnen aan een opschorting door de steunverlenende autoriteit geen recht op schadeloosstelling ontleen (zie artikel 33).

De opschorting van de subsidie laat het recht van de steunverlenende autoriteit om de subsidie of de deelname van een begunstigde te beëindigen (zie artikel 32) of de subsidie te verlagen (zie artikel 28) onverlet.

ARTIKEL 32 — BEEINDIGING VAN DE SUBSIDIEOVEREENKOMST OF VAN DE DEELNAME VAN EEN BEGUNSTIGDE

32.1 Beëindiging van de subsidieovereenkomst op verzoek van het consortium

32.1.1 Voorwaarden en procedure

De begunstigden kunnen verzoeken om de beëindiging van de subsidie.

De coördinator moet een **wijzigingsverzoek** indienen (zie artikel 39) met:

- de redenen ervoor
- de datum waarop het consortium het werk voor de actie beëindigt (“einddatum van het werk”) en
- de datum waarop de beëindiging ingaat (“beëindigingsdatum”). Deze datum moet na de datum van indiening van het wijzigingsverzoek liggen.

De beëindiging **gaat in** op de in de wijziging genoemde beëindigingsdatum.

Indien geen redenen worden opgegeven of de steunverlenende autoriteit de beëindiging onvoldoende gemotiveerd acht, kan zij de beëindiging van de subsidie als onjuist beschouwen.

32.1.2 Effecten

De coördinator moet — binnen zestig dagen nadat de beëindiging van kracht is geworden — een **eindverslag** indienen (voor de openstaande verslagperiode tot de beëindiging).

De steunverlenende autoriteit berekent het definitieve subsidiebedrag en de eindbetaling op basis van het ingediende verslag en rekening houdend met de forfaitaire bijdragen voor activiteiten die zijn uitgevoerd voorafgaand aan de einddatum van het werk (zie artikel 22). In uitzonderlijke gevallen kan rekening worden gehouden met gedeeltelijke forfaitaire bijdragen voor werkpakketten die niet zijn afgerond (bv. om technische redenen).

Indien de steunverlenende autoriteit het verslag niet binnen de uiterste termijn ontvangt, wordt alleen rekening gehouden met de forfaitaire bijdragen die in een goedgekeurd periodiek verslag zijn opgenomen (en niet met bijdragen waarvoor nooit een periodiek verslag is goedgekeurd).

Onjuiste beëindiging kan leiden tot verlaging van de subsidie (zie artikel 28).

Na beëindiging blijven de verplichtingen van de begunstigden (en met name de artikelen 13 (vertrouwelijkheid en beveiliging), 16 (intellectuele-eigendomsrechten), 17 (communicatie, verspreiding en zichtbaarheid), 21 (rapportage), 25 (controles, evaluaties, audits en onderzoeken), 26

(effectbeoordeling), 27 (afwijzingen), 28 (subsidieverlaging) en 42 (cessie van schuldvorderingen)) van toepassing.

32.2 Beëindiging van de deelname van een begunstigde op verzoek van het consortium

32.2.1 Voorwaarden en procedure

De coördinator kan om beëindiging van de deelname van een of meer begunstigten vragen op verzoek van de betrokken begunstigde of namens de andere begunstigten.

De coördinator moet een **wijzigingsverzoek** indienen (zie artikel 39) met:

- de redenen ervoor
- het oordeel van de betrokken begunstigde (of bewijs dat schriftelijk om dit oordeel is verzocht)
- de datum waarop de begunstigde het werk voor de actie beëindigt (“einddatum van het werk”)
- de datum waarop de beëindiging ingaat (“beëindigingsdatum”). Deze datum moet na de datum van indiening van het wijzigingsverzoek liggen.

Indien de beëindiging de coördinator betreft en zonder instemming van de coördinator plaatsvindt, moet het wijzigingsverzoek door een andere begunstigde (namens het consortium) worden ingediend.

De beëindiging **gaat in** op de in de wijziging genoemde beëindigingsdatum.

Indien geen informatie wordt gegeven of de steunverlenende autoriteit de beëindiging onvoldoende gemotiveerd acht, kan zij de beëindiging van de deelname van de begunstigde als onjuist beschouwen.

32.2.2 Effecten

De coördinator moet binnen zestig dagen nadat de beëindiging is ingegaan, de volgende documenten indienen:

- i) een **verslag over de uitkering van betalingen** aan de betrokken begunstigde
- ii) een **beëindigingsverslag** van de betrokken begunstigde voor de nog openstaande **rapportageperiode** tot aan de beëindiging, met daarin een overzicht van de voortgang van het werk
- iii) een tweede **wijzigingsverzoek** (zie artikel 39) met andere wijzigingen die nodig zijn (zoals de hertoewijzing van de taken en de geraamde begroting van de begunstigde van wie de deelname is beëindigd, toevoeging van een nieuwe begunstigde ter vervanging van de begunstigde van wie de deelname is beëindigd enz.).

De steunverlenende autoriteit berekent het definitieve subsidiebedrag en de eindbetaling op basis van de ingediende verslagen en rekening houdend met de bijdragen voor afgeronde en goedgekeurde werkpakketten/activiteiten.

Forfaitaire bijdragen voor lopende/nog niet afgeronde werkpakketten moeten worden opgenomen in het periodieke verslag voor de volgende rapportageperioden wanneer die werkpakketten zijn afgerond.

Indien de steunverlenende autoriteit het verslag over de uitkering van betalingen niet binnen de

gestelde termijn ontvangt, gaat zij ervan uit dat:

- de coördinator geen betalingen heeft gedaan aan de betrokken begunstigde en
- de betrokken begunstigde geen bedrag hoeft terug te betalen aan de coördinator.

Als het tweede wijzigingsverzoek door de steunverlenende autoriteit wordt ingewilligd, wordt de overeenkomst op de nodige punten **gewijzigd** (zie artikel 39).

Als het tweede wijzigingsverzoek door de steunverlenende autoriteit wordt afgewezen (omdat het vragen oproept over het besluit tot toekenning van de subsidie of een inbreuk vormt op het beginsel van gelijke behandeling van aanvragers), kan de subsidie worden beëindigd (zie artikel 32).

Onjuiste beëindiging kan leiden tot verlaging van de subsidie (zie artikel 31) of tot beëindiging van de subsidie (zie artikel 32).

Na beëindiging blijven de verplichtingen van de betrokken begunstigde (en met name de artikelen 13 (vertrouwelijkheid en beveiliging), 16 (intellectuele-eigendomsrechten), 17 (communicatie, verspreiding en zichtbaarheid), 21 (rapportage), 25 (controles, evaluaties, audits en onderzoeken), 26 (effectbeoordeling), 27 (afwijzingen), 28 (subsidieverlaging) en 42 (cessie van schuldvorderingen)) van toepassing.

32.3 Door de steunverlenende autoriteit geïnitieerde beëindiging van de subsidieovereenkomst of van de deelname van de begunstigde

32.3.1 Voorwaarden

De steunverlenende autoriteit kan de overeenkomst of de deelname van een of meer begunstigden beëindigen indien:

- a) een of meer begunstigden niet tot de overeenkomst toetreden (zie artikel 40)
- b) een wijziging in de actie of in de juridische, financiële, technische, organisatorische of eigendomssituatie van een begunstigde van substantiële invloed op de uitvoering van de actie lijkt te zijn of vragen oproept over het besluit tot toekenning van de subsidie (waaronder wijzigingen in verband met een van de uitsluitingsgronden vermeld in de verklaring op erewoord)
- c) na beëindiging van de deelname van een of meer begunstigden de noodzakelijke wijzigingen in de overeenkomst (en de gevolgen ervan voor de actie) vragen over het besluit tot toekenning van de subsidie oproepen of een inbreuk op het beginsel van gelijke behandeling van aanvragers vormen
- d) uitvoering van de actie onmogelijk is geworden of wijzigingen in de overeenkomst die nodig zijn voor de voortzetting van de actie, vragen over het besluit tot toekenning van de subsidie oproepen of een inbreuk vormen op het beginsel van gelijke behandeling van aanvragers
- e) tegen een begunstigde (of een persoon met onbeperkte aansprakelijkheid voor de schulden van die begunstigde) een faillissements- of soortgelijke procedure loopt (zoals insolventie, ontbinding, beheer door een curator of rechter, regeling met de schuldeisers, opschorting van bedrijfsactiviteiten)
- f) een begunstigde (of een persoon met onbeperkte aansprakelijkheid voor de schulden van die begunstigde) verplichtingen tot betaling van belastingen of socialezekerheidsbijdragen niet nakomt

- g) een begunstigde (of een persoon met vertegenwoordigings-, beslissings- of controlebevoegdheid of een persoon die essentieel is voor de toekenning/besteding van de subsidie) schuldig is bevonden aan ernstig professioneel wangedrag
- h) een begunstigde (of een persoon met vertegenwoordigings-, beslissings- of controlebevoegdheid of een persoon die essentieel is voor de toekenning/besteding van de subsidie) zich schuldig heeft gemaakt aan fraude of corruptie of betrokken is bij een criminele organisatie, het witwassen van geld, terroristische misdrijven (waaronder terrorismefinanciering), kinderarbeid of mensensmokkel
- i) een begunstigde (of een persoon met vertegenwoordigings-, beslissings- of controlebevoegdheid of een persoon die essentieel is voor de toekenning/besteding van de subsidie) in een andere jurisdictie is opgericht met de bedoeling om fiscale, sociale of andere wettelijke verplichtingen in het land van oorsprong te omzeilen (of daartoe een andere entiteit heeft opgericht)
- j) een begunstigde (of een persoon met vertegenwoordigings-, beslissings- of controlebevoegdheid of een persoon die essentieel is voor de toekenning/besteding van de subsidie):
 - i) wezenlijke fouten heeft gemaakt of onregelmatigheden of fraude heeft gepleegd, of
 - ii) ernstig tekort is geschoten in de nakoming van verplichtingen uit hoofde van deze overeenkomst of tijdens de toekenningsprocedure (zoals een niet-correcte uitvoering van de actie, de niet-nakoming van de voorwaarden van de oproep, de indiening van onjuiste informatie, het niet verstrekken van vereiste informatie, een schending van ethische beginselen of beveiligingsvoorschriften (indien van toepassing))
- k) extrapolatie van bevindingen: de begunstigde (of een persoon met vertegenwoordigings-, beslissings- of controlebevoegdheid of een persoon die essentieel is voor de toekenning/uitvoering van de subsidie) — in de context van andere EU-subsidies die onder gelijkaardige voorwaarden aan hem zijn toegekend — stelselmatige of terugkerende fouten, onregelmatigheden of fraude heeft gepleegd of ernstig heeft verzaakt aan verplichtingen die een belangrijk effect hebben op deze subsidie (extrapolatie van bevindingen, zie artikel 25.5).
- l) een begunstigde ondanks een specifiek verzoek van de steunverlenende autoriteit nalaat om via de coördinator een verzoek in te dienen tot wijziging van de overeenkomst waarbij de deelname van een van zijn geassocieerde partners die zich bevindt in een van de situaties zoals beschreven in de punten d), e), f), g), h), i) of j), wordt beëindigd en de taken van die partner opnieuw worden toegewezen.

32.3.2 Procedure

Alvorens de subsidie of deelname van een of meer begunstigden te beëindigen, stuurt de steunverlenende autoriteit de coördinator of begunstigde in kwestie een **vooraankondigingsbrief**

- waarin zij formeel mededeelt dat zij de subsidie wil beëindigen, en wat de redenen daarvan zijn,
- met het verzoek om binnen dertig dagen na ontvangst van de kennisgeving op- en aanmerkingen kenbaar te maken.

Indien de steunverlenende autoriteit geen op- of aanmerkingen ontvangt of besluit de procedure na de ontvangen op- of aanmerkingen voort te zetten, bevestigt zij de beëindiging en de datum waarop

deze ingaat (**bevestigingsbrief**). In de overige gevallen deelt zij formeel mee dat de procedure niet wordt voortgezet.

Bij beëindiging van de deelname van een begunstigde stelt de steunverlenende autoriteit aan het einde van de procedure ook de coördinator daarvan in kennis.

De beëindiging **gaat in** op de dag nadat de bevestiging is verzonden (of op een in de kennisgeving vastgestelde latere datum; “beëindigingsdatum”).

32.3.3 Effecten

a) voor **beëindiging van de subsidieovereenkomst**:

De coördinator moet — binnen zestig dagen nadat de beëindiging van kracht is geworden — een **eindverslag** indienen (voor de laatste openstaande rapportageperiode tot de beëindiging).

De steunverlenende autoriteit berekent het definitieve subsidiebedrag en de eindbetaling op basis van het ingediende verslag en rekening houdend met de forfaitaire bijdragen voor activiteiten die zijn uitgevoerd voordat de beëindiging van kracht wordt (zie artikel 22). In uitzonderlijke gevallen kan rekening worden gehouden met gedeeltelijke forfaitaire bijdragen voor werkpakketten die niet zijn afgerond (bv. om technische redenen).

Indien de overeenkomst wordt beëindigd wegens het niet-nakomen van de verplichting om verslagen in te dienen, kan de coördinator na beëindiging geen verslagen meer indienen.

Indien de steunverlenende autoriteit het verslag niet binnen de uiterste termijn ontvangt, wordt alleen rekening gehouden met de forfaitaire bijdragen die in een goedgekeurd periodiek verslag zijn opgenomen (en niet met bijdragen waarvoor nooit een periodiek verslag is goedgekeurd).

Beëindiging laat het recht van de steunverlenende autoriteit om de subsidie te verlagen (zie artikel 28) of om administratieve sancties op te leggen (artikel 34) onverlet.

De begunstigden kunnen aan een beëindiging door de steunverlenende autoriteit geen recht op schadeloosstelling ontleen (zie artikel 33).

Na beëindiging blijven de verplichtingen van de begunstigden (en met name de artikelen 13 (vertrouwelijkheid en beveiliging), 16 (intellectuele-eigendomsrechten), 17 (communicatie, verspreiding en zichtbaarheid), 21 (rapportage), 25 (controles, evaluaties, audits en onderzoeken), 26 (effectbeoordeling), 27 (afwijzingen), 28 (subsidieverlaging) en 42 (cessie van schuldvorderingen)) van toepassing.

b) voor **beëindiging van de deelname van een begunstigde**:

De coördinator moet binnen zestig dagen nadat de beëindiging is ingegaan, de volgende documenten indienen:

- i) een **verslag over de uitkering van betalingen** aan de betrokken begunstigde
- ii) een **beëindigingsverslag** van de betrokken begunstigde voor de nog openstaande rapportageperiode tot aan de beëindiging, met daarin een overzicht van de voortgang van het werk
- iii) een **wijzigingsverzoek** (zie artikel 39) met de wijzigingen die nodig zijn (zoals de hertoewijzing van de taken en de geraamde begroting van de begunstigde van wie de

deelname is beëindigd, toevoeging van een nieuwe begunstigde ter vervanging van de begunstigde van wie de deelname is beëindigd, verandering van coördinator, enz.).

De steunverlenende autoriteit berekent het aan de begunstigde verschuldigde bedrag op basis van de ingediende verslagen (d.w.z. de forfaitaire bijdragen van de begunstigde voor afgeronde en goedgekeurde werkpakketten) en rekening houdend met de bijdragen voor activiteiten die zijn uitgevoerd voordat de beëindiging van kracht wordt (zie artikel 22).

Forfaitaire bijdragen voor lopende/nog niet afgeronde werkpakketten/activiteiten moeten worden opgenomen in het periodieke verslag voor de volgende rapportageperioden wanneer die werkpakketten/activiteiten zijn afgerond.

Indien de steunverlenende autoriteit het verslag over de uitkering van betalingen niet binnen de gestelde termijn ontvangt, gaat zij ervan uit dat:

- de coördinator geen betalingen heeft gedaan aan de betrokken begunstigde en
- de betrokken begunstigde geen bedrag hoeft terug te betalen aan de coördinator.

Als het wijzigingsverzoek door de steunverlenende autoriteit wordt ingewilligd, wordt de overeenkomst op de nodige punten **gewijzigd** (zie artikel 39).

Als het wijzigingsverzoek door de steunverlenende autoriteit wordt afgewezen (omdat het vragen oproept over het besluit tot toekenning van de subsidie of een inbreuk vormt op het beginsel van gelijke behandeling van aanvragers), kan de subsidie worden beëindigd (zie artikel 32).

Na beëindiging blijven de verplichtingen van de betrokken begunstigde (en met name de artikelen 13 (vertrouwelijkheid en beveiliging), 16 (intellectuele-eigendomsrechten), 17 (communicatie, verspreiding en zichtbaarheid), 21 (rapportage), 25 (controles, evaluaties, audits en onderzoeken), 26 (effectbeoordeling), 27 (afwijzingen), 28 (subsidieverlaging) en 42 (cessie van schuldvorderingen)) van toepassing.

AFDELING 3 ANDERE GEVOLGEN: SCHADEVERGOEDING EN ADMINISTRatieve SANCTIES

ARTIKEL 33 — SCHADEVERGOEDING

33.1 Aansprakelijkheid van de steunverlenende autoriteit

De steunverlenende autoriteit kan niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die begunstigden of derden als gevolg van de uitvoering van de overeenkomst hebben geleden, en evenmin voor grove nalatigheid.

De steunverlenende autoriteit kan niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die begunstigden of andere bij de actie betrokken deelnemende entiteiten hebben berokkend in het kader van de uitvoering van de overeenkomst.

33.2 Aansprakelijkheid van de begunstigden

De begunstigden moeten de schade vergoeden die de steunverlenende autoriteit lijdt als gevolg van de uitvoering van de actie of omdat de actie niet volledig conform de overeenkomst is uitgevoerd, mits de schade het gevolg is van grove nalatigheid of opzettelijk is veroorzaakt.

De aansprakelijkheid geldt niet voor indirecte of gevolgschade of soortgelijke schade (zoals

winstderving, inkomstenderving of contractverlies), mits dergelijke schade niet opzettelijk is veroorzaakt of het gevolg is van een schending van de geheimhoudingsplicht.

ARTIKEL 34 — ADMINISTRATIEVE SANCTIES EN ANDERE MAATREGELEN

Niets in deze overeenkomst kan worden opgevat als een beletsel voor het opleggen van administratieve sancties (d.w.z. uitsluiting van EU-toekenningsprocedures en/of financiële sancties) of andere publiekrechtelijke maatregelen, naast of als alternatief voor de contractuele maatregelen waarin deze overeenkomst voorziet (zie bijvoorbeeld de artikelen 135 tot en met 145 van het Financieel Reglement van de EU (Verordening 2018/1046) en de artikelen 4 en 7 van Verordening (EG) nr. 2988/95¹⁶).

AFDELING 4 OVERMACHT

ARTIKEL 35 — OVERMACHT

Een partij die door overmacht wordt verhinderd om haar verplichtingen uit hoofde van de overeenkomst te vervullen, kan niet worden geacht inbreuk op de overeenkomst te maken.

“Overmacht”: elke situatie of gebeurtenis die:

- een partij verhindert om haar verplichtingen uit hoofde van de overeenkomst te vervullen,
- niet te voorzien was, uitzonderlijk is en waarover de partijen geen controle kunnen uitoefenen,
- niet te wijten is aan fouten of nalatigheid van haar zijde (of van de zijde van andere bij de actie betrokken deelnemende entiteiten) en
- onvermijdelijk blijkt te zijn ofschoon alle nodige zorgvuldigheid is betracht.

Elke situatie die overmacht vormt, moet onverwijld formeel worden meegedeeld aan de andere partij onder vermelding van de aard ervan, de vermoedelijke duur en de te voorziene gevolgen.

De partijen moeten onmiddellijk alle noodzakelijke stappen zetten om de schade als gevolg van de overmacht te beperken, en al het mogelijke doen om de uitvoering van de actie zo spoedig mogelijk te hervatten.

HOOFDSTUK 6 SLOTBEPALINGEN

ARTIKEL 36 — COMMUNICATIE TUSSEN DE PARTIJEN

36.1 Vormen en middelen van communicatie — Elektronisch beheer

De communicatie in het kader van de overeenkomst (informatie, verzoeken, ingediende documenten, “formele kennisgevingen” enz.) moet:

- schriftelijk worden opgesteld
- duidelijk aangeven om welke overeenkomst het gaat (projectnummer en -titel, indien van toepassing) en

¹⁶ Verordening (EG, Euratom) nr. 2988/95 van de Raad van 18 december 1995 betreffende de bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen (PB L 312 van 23.12.1995, blz. 1).

- zijn opgesteld met gebruikmaking van de eventueel ter beschikking gestelde formulieren en templates.

Behalve voor formele kennisgevingen dienen de partijen gebruik te maken van elektronische middelen.

Formele kennisgevingen moeten worden verzonden per aangetekende post met bewijs van bezorging (“formele kennisgeving op papier”).

Ze mogen echter elektronisch worden verzonden indien het nationale recht van de lidstaat van de betrokken lidstaat zulks, met name met een bewijs van bezorging, toestaat.

36.2 Communicatiedatum

Mededelingen worden geacht te zijn gedaan bij verzending ervan door de verzendende partij (d.w.z. op de datum en het tijdstip van verzending).

Formele kennisgevingen op papier die per aangetekende post met bewijs van bezorging zijn verzonden, worden geacht te zijn gedaan op ofwel:

- de door de postdienst geregistreerde datum van bezorging, ofwel
- de uiterste datum voor het ophalen van de kennisgeving op het postkantoor.

ARTIKEL 37 — INTERPRETATIE VAN DE OVEREENKOMST

De bepalingen van het gegevensblad hebben voorrang op de andere voorwaarden van de overeenkomst.

Bijlage 2 heeft voorrang op de algemene voorwaarden; de algemene voorwaarden hebben voorrang op de andere bijlagen dan bijlage 2.

ARTIKEL 38 — BEREKENING VAN PERIODEN EN TERMIJNEN

In overeenstemming met Verordening nr. 1182/71¹⁷ worden in dagen, maanden of jaren uitgedrukte perioden berekend vanaf het moment waarop de voor de termijn bepalende gebeurtenis plaatsvindt.

De dag waarop die gebeurtenis plaatsvindt, wordt niet geacht binnen die periode te vallen.

Met “dagen” worden geen werkdagen, maar kalenderdagen bedoeld.

ARTIKEL 39 — WIJZIGINGEN

39.1 Voorwaarden

De overeenkomst kan worden gewijzigd tenzij de wijziging in de overeenkomst vragen over het besluit tot toekenning van de subsidie oproept of een inbreuk op het beginsel van gelijke behandeling van aanvragers vormt.

Elke partij kan om een wijziging van de overeenkomst verzoeken.

39.2 Procedure

De partij die om een wijziging verzoekt moet een wijzigingsverzoek indienen.

¹⁷ Verordening (EEG, Euratom) nr. 1182/71 van de Raad van 3 juni 1971 houdende vaststelling van de regels die van toepassing zijn op termijnen, data en aanvangs- en vervaltijden (PB L 124 van 8.6.1971, blz. 1).

De coördinator dient wijzigingsverzoeken in en ontvangt deze namens de begunstigden (zie bijlage 3). Indien wordt verzocht om verandering van coördinator zonder instemming van de coördinator, moet het verzoek door een andere begunstigde worden gedaan (namens de andere begunstigden).

Het wijzigingsverzoek moet de volgende elementen omvatten:

- de redenen ervoor
- de bewijsstukken en
- voor een verandering van coördinator zonder diens instemming: het advies van de coördinator (of bewijs dat schriftelijk om dit advies is verzocht).

De steunverlenende autoriteit kan om aanvullende informatie vragen.

Indien de partij die het verzoek ontvangt, instemt met het verzoek, moet zij de wijziging binnen 45 dagen na ontvangst van de kennisgeving (of de aanvullende informatie waarom de steunverlenende autoriteit heeft verzocht) ondertekenen in het instrument. Indien zij niet instemt met het verzoek, moet zij dit binnen dezelfde termijn formeel meedelen. De termijn kan worden verlengd indien dat nodig is voor de beoordeling van het verzoek. Indien binnen de gestelde termijn geen kennisgeving wordt ontvangen, wordt het verzoek geacht te zijn afgewezen.

Een wijziging **treedt in werking** op de dag van de ondertekening ervan door de ontvangende partij.

Een wijziging **gaat in** op de dag waarop deze in werking treedt of op een andere in de wijziging vermelde datum.

ARTIKEL 40 — TOETREDING EN TOEVOEGING VAN NIEUWE BEGUNSTIGDEN

40.1 Toetreding van de in de preambule genoemde begunstigden

De begunstigden die geen coördinator zijn, moeten tot de subsidieovereenkomst toetreden door ondertekening van het toetredingsformulier (zie bijlage 3).

Zij aanvaarden met ingang van de datum van inwerkingtreding ervan (zie artikel 44) de volgens de overeenkomst geldende rechten en plichten.

40.2 Toevoeging van nieuwe begunstigden

In gerechtvaardigde gevallen mogen de begunstigden om de toevoeging van een nieuwe begunstigde verzoeken.

Hiertoe moet de coördinator een wijzigingsverzoek overeenkomstig artikel 39 indienen. Dit verzoek moet een toetredingsformulier (zie bijlage 3) bevatten dat door de nieuwe begunstigde is ondertekend.

Nieuwe begunstigden nemen met ingang van de datum van hun toetreding zoals vermeld in het toetredingsformulier (zie bijlage 3) de volgens de overeenkomst geldende rechten en plichten op zich.

ARTIKEL 41 — OVERDRACHT VAN DE OVEREENKOMST

Niet van toepassing

ARTIKEL 42 — CESSIES VAN VORDERINGEN OP DE STEUNVERLENENDE AUTORITEIT

De begunstigden mogen geen vorderingen op de steunverlenende autoriteit aan een derde cederen, behalve met uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van de steunverlenende autoriteit na een met redenen omkleed, schriftelijk verzoek van de coördinator (namens de betrokken begunstigde).

Indien de steunverlenende autoriteit de cessie niet heeft aanvaard of de voorwaarden van de cessie niet worden vervuld, kan de cessie niet aan de steunverlenende autoriteit worden tegengeworpen.

In geen geval bevrijdt een cessie de begunstigden van hun verplichtingen jegens de steunverlenende autoriteit.

ARTIKEL 43 — TOEPASSELIJK RECHT EN GESCHILLENBESLECHTING

43.1 Toepasselijk recht

Voor de EU-begunstigden is op de overeenkomst het EU-recht van toepassing, zo nodig aangevuld door het nationale recht van de lidstaat van de steunverlenende autoriteit.

Voor de niet-EU-begunstigden is op de overeenkomst het EU-recht van toepassing, zo nodig aangevuld door het nationale recht van het land van de steunverlenende autoriteit alsmede de algemene beginselen die ten grondslag liggen aan het recht van internationale organisaties en de algemene regels van het internationale recht.

43.2 Geschillenbeslechting

Indien een geschil betrekking heeft op de interpretatie, toepassing of geldigheid van de overeenkomst, moeten de partijen de zaak voorleggen aan de bevoegde nationale rechters van de lidstaat van de steunverlenende autoriteit.

Voor niet-EU-begunstigden (indien van toepassing) moeten dergelijke geschillen aan de rechtbanken van Brussel (België) worden voorgelegd — tenzij een internationale associatieovereenkomst met het EU-programma voorziet in de afdwingbaarheid van arresten van EU-rechtbanken krachtens artikel 272 VWEU.

Indien het geschil betrekking heeft op administratieve sancties, compensatie of een executoriale beschikking uit hoofde van artikel 299 VWEU (zie de artikelen 22 en 34), moeten de begunstigden hun zaak voorleggen aan het Gerecht — of, in geval van beroep, aan het Hof van Justitie van de Europese Unie — krachtens artikel 263 VWEU.

ARTIKEL 44 — INWERKINGTREDING

De overeenkomst treedt in werking op de dag waarop zij door de laatste partij, te weten de steunverlenende autoriteit, wordt ondertekend.

HANDTEKENINGEN

Voor de coördinator

[voornaam/achternaam/functie]

[handtekening]

Gedaan te [plaats], op [datum]

Voor de steunverlenende autoriteit

[voornaam/achternaam]

[handtekening]

Gedaan te [plaats], op [datum]

BIJLAGE 1 — OMSCHRIJVING VAN DE ACTIE EN GERAAMDE BEGROTING

Bijlage 1 werd samen met de subsidieovereenkomst via mail bezorgd.

BIJLAGE 2 — SPECIFIEKE REGELS

1. UITBESTEDING (ARTIKEL 9.3).

Uitbesteding van diensten is toegestaan op voorwaarde dat dit geen kernactiviteiten betreft waarvan de verwezenlijking van de doelstellingen van de actie rechtstreeks afhankelijk is.

2. GEGEVENSBESCHERMING (ARTIKEL 15)

2.1 RAPPORTAGE OVER DE NALEVING VAN DE VERPLICHTINGEN INZAKE GEGEVENSBESCHERMING

De begunstigden maken in het eindverslag melding van de maatregelen die zijn genomen om ervoor te zorgen dat hun gegevensverwerkingsactiviteiten in overeenstemming zijn met Verordening 2018/1725, overeenkomstig de in artikel 15 vastgestelde verplichtingen, ten minste over de volgende onderwerpen: beveiliging van de verwerking, vertrouwelijkheid van de verwerking, ondersteuning van de verwerkingsverantwoordelijke, bewaring van gegevens, bijdragen aan audits, met inbegrip van inspecties, opstellen van registers van persoonsgegevens van alle categorieën verwerkingsactiviteiten die namens de verwerkingsverantwoordelijke worden uitgevoerd.

3. INTELLECTUELE-EIGENDOMSRECHTEN — BACKGROUND EN RESULTATEN — TOEGANGSRECHTEN EN GEBRUIKSRECHTEN (ARTIKEL 16)

3.1 BACKGROUNDLIJST

De begunstigden moeten, wanneer voorafgaand aan de overeenkomst reeds intellectuele- of industriële-eigendomsrechten (met inbegrip van rechten van derden) bestaan, een lijst van die rechten opstellen, met vermelding van de gebruikersrechten.

De coördinator moet deze lijst vóór het begin van de actie bij de steunverlenende autoriteit indienen.

3.2 ONDERWIJSMATERIAAL

Indien de begunstigden in het kader van het project leermateriaal produceren, moet dit materiaal kosteloos en onder open licenties via internet beschikbaar worden gesteld¹⁹. De begunstigden moeten ervoor zorgen dat het gebruikte internetadres geldig en actueel is. Als de hosting van de website wordt stopgezet, moeten de begunstigden de website uit het registratiesysteem van de organisatie verwijderen om het risico te vermijden dat het domein door een andere partij wordt overgenomen en naar andere websites wordt doorgeleid.

¹⁹ Via een open licentie kan de eigenaar van een werk iedereen toestemming geven om gebruik te maken van het instrument. Aan alle instrumenten is een licentie verbonden. Er zijn verschillende vormen van open licentie, naargelang de reikwijdte van de verleende toestemmingen of de opgelegde beperkingen; de begunstigde kan vrij kiezen welke specifieke licentie op zijn werk van toepassing is. Aan elk instrument dat wordt gerealiseerd, moet een open licentie worden verbonden. Een open licentie strekt niet tot overdracht van auteursrechten of intellectuele-eigendomsrechten.

4. COMMUNICATIE, VERSPREIDING EN ZICHTBAARHEID (ARTIKEL 17.4)

De begunstigden erkennen de in het kader van het Erasmus+-programma ontvangen steun in al het communicatie- en promotiemateriaal, ook op hun websites en sociale media.

De richtsnoeren betreffende de visuele identiteit voor de begunstigde en andere derden zijn te vinden op:

https://commission.europa.eu/funding-tenders/managing-your-project/communicating-and-raising-eu-visibility_nl

4.1 HET PLATFORM VOOR ERASMUS+-PROJECTRESULTATEN

De coördinator moet de projectresultaten ter beschikking stellen van het Erasmus+-platform voor projectresultaten (<http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/projects>).

5. SPECIALE REGELS VOOR DE UITVOERING VAN DE ACTIE (ARTIKEL 18)

5.1 BEPERKENDE MAATREGELEN VAN DE EU

De begunstigden moeten ervoor zorgen dat de EU-subsidie niet ten goede komt aan verbonden entiteiten, geassocieerde partners, subcontractanten of ontvangers van financiële steun aan derden die onderworpen zijn aan beperkende maatregelen die zijn vastgesteld op grond van artikel 29 van het Verdrag betreffende de Europese Unie of artikel 215 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU).

6. RAPPORTAGE (ARTIKEL 21)

6.1 RAPPORTAGE- EN BEHEERSINSTRUMENT VAN ERASMUS+

De coördinator moet gebruikmaken van het door de Europese Commissie verstrekte webgebaseerde rapportage- en beheersinstrument om alle informatie te registreren met betrekking tot de in het kader van het project ondernomen activiteiten (met inbegrip van activiteiten die niet rechtstreeks met een subsidie uit EU-middelen werden ondersteund), en om de periodieke en voortgangsverslagen (indien beschikbaar in het rapportage- en beheersinstrument van Erasmus+ en voor de in artikel 21.2 genoemde gevallen) en het eindverslag in te vullen en in te dienen.

6.2 PERIODIEK VERSLAG EN VOORTGANGSVERSLAG

De periodieke verslagen en de voortgangsverslagen hebben een technisch gedeelte.

Het technische gedeelte bevat een overzicht van de uitvoering van de actie. Het moet worden opgesteld met behulp van het model dat beschikbaar is in het rapportage- en beheersinstrument van Erasmus+.

Door het technisch verslag te ondertekenen, bevestigen de begunstigden dat de verstrekte informatie volledig, juist en betrouwbaar is.

Voor het periodieke verslag moet naast het technische gedeelte ook een financieel overzicht worden verstrekt.

6.3 EINDVERSLAG

Het eindverslag bevat ook een technisch gedeelte.

Het technische gedeelte bevat een overzicht van de uitvoering van de actie en de resultaten. Het moet worden opgesteld met behulp van het model dat beschikbaar is in het rapportage- en beheersinstrument van Erasmus+.

Door het eindverslag te ondertekenen, bevestigen de begunstigden dat de verstrekte informatie volledig, juist en betrouwbaar is.

6.4 EVALUATIE VAN HET EINDVERSLAG

Het eindverslag wordt geëvalueerd aan de hand van kwaliteitscriteria en beoordeeld op een totaal van 100 punten. Het eindverslag en de projectresultaten worden geëvalueerd door het nationaal agentschap, aan de hand van een gemeenschappelijke reeks kwaliteitscriteria die gericht zijn op:

- De mate waarin het project werd uitgevoerd in overeenstemming met de goedgekeurde subsidieaanvraag.
- De kwaliteit van de uitgevoerde activiteiten en de mate waarin deze aan de projectdoelstellingen voldoen.
- De kwaliteit van de geleverde producten en resultaten.
- De leerresultaten en het effect op de deelnemers.
- Voor samenwerkingspartnerschappen: de mate waarin het project gericht was op innovatie en/of een aanvulling vormde op andere initiatieven.
- De mate waarin het project meerwaarde op EU-niveau heeft opgeleverd.
- De mate waarin in het kader van het project effectieve kwaliteitsmaatregelen en maatregelen voor de evaluatie van de projectresultaten zijn getroffen.
- Het effect op de deelnemende organisaties.
- De kwaliteit en de reikwijdte van de uitgevoerde verspreidingsactiviteiten.
- De mogelijke ruimere gevolgen van het project voor andere personen en organisaties dan de begunstigden.

7. VERSCHULDIGD BEDRAG (ARTIKEL 22.3)

De begunstigde ziet erop toe dat de activiteiten in het kader van het project waarvoor subsidie werd toegekend subsidiabel zijn volgens de in de Erasmus+-programmagids vastgestelde regels en deze overeenkomst.

Het nationaal agentschap beschouwt elke activiteit die niet in overeenstemming is met de regels van deze overeenkomst en de aanvullende regels van de Erasmus+-programmagids, als niet-subsidiabel.

De subsidiebedragen voor deze activiteiten (onder andere als onderdeel van een werkpakket) worden volledig teruggevorderd.

8. CONTROLES, EVALUATIES, AUDITS EN ONDERZOEKEN (ARTIKEL 25)

Voor de toepassing van artikel 25 verstrekken de coördinator of de betrokken begunstigen fysieke of elektronische kopieën van bewijsstukken aan het nationaal agentschap waaruit blijkt dat de in het kader van het project geplande activiteiten daadwerkelijk hebben plaatsgevonden (bv. notulen van vergaderingen, cursusmateriaal, projectresultaten enz.), tenzij het nationaal agentschap om de originelen verzoekt. Na analyse van de originele bewijsstukken zendt het nationaal agentschap deze terug naar de betrokken begunstigde. Indien de begunstigde wettelijk niet bevoegd is om de originele documenten te verzenden, wordt in plaats daarvan een kopie van de bewijsstukken verzonden.

Andere controles die op het project kunnen worden uitgevoerd, zijn de administratieve controle, de controle ter plaatse en de systeemcontrole. In dit verband kan het nationaal agentschap de begunstigde verzoeken aanvullende bewijsstukken of documenten te verstrekken die doorgaans voor het soort controle vereist zijn.

8.1 ADMINISTRATIEVE CONTROLE

De administratieve controle is een grondige controle van de bewijsstukken ten kantore van het nationaal agentschap die ten tijde van of na afloop van de eindverslaglegging kan worden verricht.

8.2 CONTROLES TER PLAATSE

Controles ter plaatse worden uitgevoerd door het nationaal agentschap ten kantore van de begunstigde of op een andere locatie die relevant is voor de uitvoering van het project. Tijdens controles ter plaatse moet de begunstigde originele bewijsstukken voor alle begrotingscategorieën ter beschikking stellen voor controle door het nationaal agentschap en het nationaal agentschap toegang geven tot de registratie van projectuitgaven in de boekhouding van de begunstigde.

Controles ter plaatse kunnen de volgende vormen aannemen:

- a) **Controle ter plaatse tijdens de uitvoering van het project:** deze controle wordt uitgevoerd tijdens de uitvoering van het project zodat het nationaal agentschap het reële karakter en de subsidiabiliteit van alle projectactiviteiten en deelnemers rechtstreeks kan controleren.
- b) **Controle ter plaatse na de voltooiing van het project:** deze controle wordt uitgevoerd na voltooiing van het project en gewoonlijk na de controle van het eindverslag.

8.3 SYSTEEMCONTROLE

De systeemcontrole wordt uitgevoerd om het systeem van de begunstigde vast te stellen voor het indienen van zijn reguliere subsidieaanvragen in het kader van het programma en voor de naleving van de verbintenissen die zijn aangegaan als gevolg van hun erkenning. De controle van de systemen wordt uitgevoerd om vast te stellen in hoeverre de begunstigde voldoet aan uitvoeringsnormen waaraan zij zich hebben verbonden in het kader van het Erasmus+-programma. De begunstigde moet het nationaal agentschap in staat stellen de echtheid en subsidiabiliteit van alle projectactiviteiten en deelnemers te controleren met behulp van alle documentaire middelen, met inbegrip van video- en fotografische gegevens van de uitgevoerde activiteiten, om dubbele financiering of andere onregelmatigheden uit te sluiten.

9. SUBSIDIEVERLAGING (ARTIKEL 28)

Gebrekkige, onvolledige of niet-tijdige uitvoering van het project kan worden vastgesteld door het nationaal agentschap aan de hand van het eindverslag dat is ingediend door de begunstigde en informatie van de deelnemers aan de activiteiten, en op basis van de projectresultaten.

Het nationaal agentschap kan informatie uit een andere bron in aanmerking nemen waaruit blijkt dat de begunstigde zijn verplichtingen uit hoofde van de overeenkomst niet nakomt. Andere informatiebronnen omvatten monitoringbezoeken, periodieke en voortgangsverslagen, administratieve controles en controles ter plaatse door het nationaal agentschap.

[Optie voor samenwerkingspartnerschappen:]

Overeenkomstig de scoringprocedure van het eindverslag zoals beschreven in artikel 6.4 hierboven kan het nationaal agentschap het definitieve subsidiebedrag als volgt verlagen:

- 10 % als het eindverslag wordt beoordeeld met tussen 55 en 69 punten;
- 40 % als het eindverslag wordt beoordeeld met tussen 40 en 54 punten;
- 70 % als het eindverslag wordt beoordeeld met tussen 10 en 39 punten;
- 100 % als het eindverslag wordt beoordeeld met tussen 0 en 9 punten.

Indien de totale projectscore meer dan 70 punten bedraagt, maar de score van een of meer werkpakketten lager dan 70 is, wordt alleen op die werkpakketten een subsidieverlaging toegepast, volgens dezelfde schaal als hierboven.

Indien een gepland werkpakket niet wordt uitgevoerd en niet tijdig wordt vervangen door een ander qua begroting en activiteiten gelijkwaardig werkpakket, verlaagt het nationaal agentschap de subsidie met het aan dat werkpakket toegewezen bedrag./

[Optie voor kleinschalige partnerschappen:]

Overeenkomstig de scoringprocedure van het eindverslag zoals beschreven in artikel 6.4

hierboven verlaagt het nationaal agentschap het definitieve subsidiebedrag als volgt:

- 10 % als het eindverslag wordt beoordeeld met tussen 45 en 59 punten;
- 30 % als het eindverslag wordt beoordeeld met tussen 30 en 44 punten;
- 70 % als het eindverslag wordt beoordeeld met tussen 10 en 29 punten;
- 100 % als het eindverslag wordt beoordeeld met tussen 0 en 9 punten.

Indien een geplande projectactiviteit niet wordt uitgevoerd en niet wordt vervangen door een andere qua bijdrage aan de doelstellingen en begroting gelijkwaardige activiteit, verlaagt het nationaal agentschap de subsidie met het aan die activiteit toegewezen bedrag.]

10. COMMUNICATIE TUSSEN DE PARTIJEN (ARTIKEL 36)

Formele kennisgevingen op papier aan de steunverlenende autoriteit moeten worden gezonden naar het adres van het nationaal agentschap zoals vermeld in de preambule.

Aan de begunstigden gerichte formele kennisgevingen op papier moeten worden gezonden naar hun postadres zoals vermeld in de preambule.

11. INCLUSIESTEUN VOOR KANSARME DEELNEMERS

Het is de verantwoordelijkheid van de begunstigde ervoor te zorgen dat voldoende steun wordt verleend aan kansarme deelnemers die bij het project betrokken zijn.

12. BESCHERMING EN VEILIGHEID VAN DEELNEMERS

De begunstigde voorziet in doeltreffende procedures en regelingen die de deelnemers aan zijn project bescherming en veiligheid bieden.

De begunstigde moet garanderen dat verzekeringsdekking wordt verstrekt aan deelnemers aan activiteiten.

Voordat minderjarigen aan het project deelnemen, moet de begunstigde ervoor zorgen dat de toepasselijke regelgeving inzake de bescherming en veiligheid van minderjarigen, zoals vastgesteld in de toepasselijke wetgeving in de uitzendende landen en ontvangende landen, volledig wordt nageleefd, met inbegrip van, maar niet beperkt tot: toestemming van de ouders of voogd, verzekeringsregelingen en leeftijdsgrenzen.

13. MONITORING EN EVALUATIE VAN ACCREDITATIES

[Optie voor hoger onderwijs: Het nationaal agentschap en de Commissie zullen de correcte uitvoering van het Erasmus-handvest voor hoger onderwijs door de begunstigde monitoren, alsook de naleving van de verbintenissen die zijn gedefinieerd in de desbetreffende interinstitutionele overeenkomsten.

Indien de monitoring zwakke punten blootlegt, moet de begunstigde binnen het door het nationaal agentschap of de Commissie bepaalde tijdschema een actieplan opstellen en uitvoeren. Indien de begunstigde geen adequate en tijdige corrigerende maatregelen neemt, kan het nationaal agentschap de Commissie aanbevelen het Erasmus-handvest voor hoger onderwijs op te schorten of in te trekken overeenkomstig de bepalingen van het handvest.]

14. BEGUNSTIGDEN IN NIET MET HET PROGRAMMA GEASSOCIEERDE DERDE LANDEN

[Optie voor projecten in het kader van een samenwerkingspartnerschap waarbij een of meer deelnemende organisaties in een niet met het programma geassocieerd derde land zijn betrokken:]

De organisaties in niet met het programma geassocieerde derde landen verbinden zich ertoe dezelfde beginselen na te leven als de begunstigten in met het programma geassocieerde derde landen met betrekking tot het Erasmus-handvest voor hoger onderwijs, indien van toepassing.]

15. YOUTHPASS-CERTIFICAAT

[Optie voor jeugd:] De begunstigde moet de in het project betrokken deelnemers in kennis stellen van hun recht een Youthpass-certificaat te ontvangen.

De begunstigde zal de bij het project betrokken deelnemers ondersteunen bij de beoordeling van de niet-formele leerervaringen die zij hebben opgedaan, en moet een Youthpass-certificaat verstrekken aan elke individuele deelnemer die daar aan het einde van de activiteit om vraagt.]

16. EVENTUELE AANVULLENDE BEPALINGEN UIT HOOFDE VAN DE NATIONALE WETGEVING

[Het nationaal agentschap kan alle aanvullende dwingende wettelijke bepalingen opnemen die door de nationale wetgeving worden voorgeschreven, mits deze niet in strijd zijn met de bepalingen van deze subsidieovereenkomst].

BIJLAGE 3 —TOETREDINGSFORMULIER VOOR BEGUNSTIGDEN

De ondertekende toetredingsformulieren en verklaring op erewoord werden al door de begunstigde zelf aangeleverd bij de aanvraag.